

3/01

Personer inskrivna vid LVM-institutioner
under år 2000 – bakgrund, livssituation
och vårdbehov

Årsrapport DOK 00

ÅRSRAPPORT DOK 00

**Personer inskrivna vid LVM-institutioner under år 2000
– bakgrund, livssituation och vårdbehov**

Beställes genom Statens institutionsstyrelse SiS
Rapport 3/01
ISSN 1403-1558

EKBLADS

AB C O Ekblad & Co, Västervik 2001

Förord

En viktig uppgift för Statens institutionsstyrelse, SiS, är att dokumentera och följa upp klienter som vårdats på SiS institutioner. SiS publicerar därför kunskapsöversikter samt rapporter från forsknings- och utvecklingsprojekt som bedöms vara av intresse för utvecklingen av ungdoms- och missbrukarvård i rapportserien *SiS följer upp och utvecklar*. I denna femte årsrapport från SiS dokumentationsprojekt inom missbrukarvården redovisas information om de klienter som var tvångs- eller frivilligt inskrivna under år 2000. Rapporten redovisar personernas bakgrund, livssituation och vårdbehov.

Informationen har samlats in med hjälp av DOK-systemet. Systemet har utvecklats vid SiS FoU i samarbete med Institutet för Kunskaps- och Metodutveckling inom ungdoms- och missbrukarvården, IKM, som också ingår i SiS. Syftet med DOK-systemet är att ge kunskap som är av betydelse för praktiskt verksamma behandlare, beslutsfattare och forskare. Det är anpassat till klienter såväl inom tvångsvården (LVM) som inom den frivilliga vården (IKM-DOK).

DOK-systemet är unikt inom svensk behandlingsforskning. Systemet möjliggör en kontinuerlig dokumentation av personer vid vårdtidens början och slut och ger på så sätt underlag för en kvalitetssäkring av vården. Det skapar också underlag för uppföljning av vårdresultat på längre sikt och studier av olika grupper av personer med olika vårdbehov. Därmed möjliggörs bedömningar av resursbehov och behandlingsinsatser. Genom årlig beskrivning av personer i vård kan vi följa förändringar i klientgruppens sammansättning i olika avseenden över tid.

Textdelen i rapporten är avsiktligt kortfattad. Tanken är att figurerna skall ge god sammanfattande information. Aysikten med den detaljerade redovisningen i tabellbilagorna är att ge den intresserade möjlighet att själv ta del av grundmaterialet.

I framtagandet av denna rapport har många personer varit engagerade. Grundmaterialet har samlats in av personal vid SiS LVM-institutioner. Materialet har bearbetats och analyserats av Mia Berg, SiS FoU, som också utarbetat tabellbilagorna och figurerna. Texten har sammanställts av Tarja-Liisa Leiniö på SiS FoU.

Sture Korpi
Generaldirektör

Vera Segraeus
FoU-direktör

Innehållsförteckning

Förord	3
Sammanfattning	6
Faktaruta	8
1 Inledning	9
Bortfall	11
Rapportens uppläggning	13
2 Beskrivning av intervjuade klienter	15
Behandlingskontakt	15
Boendeform, levnadsform, familj och umgänge	17
Familj	18
Umgänge och missbruk	20
Uppväxtmiljö	21
Utbildning och försörjning	22
Alkohol- och narkotikaanvändning	23
Bruk som föranlett inskrivning	23
Regelbunden användning av alkohol, narkotika och läkemedel	24
Behandlingshistoria	28
Fysisk hälsa	28
Psykisk hälsa	29
Upplevda psykiska problem de senaste 30 dagarna före inskrivning	29
Upplevda psykiska problem totalt i livet	30
Kriminalitet	31
Önskemål om hjälp och stöd	33
Sammanfattning av resultat för olika klientgrupper	34
Kvinnor och män	34
Ålder	35
Intagningsgrund	36

3 Klienter fördelade på institutioner utifrån differentieringsgrund	37
Differentieringsgrund Kön	37
Differentieringsgrund Vårdbehov	38
Differentieringsgrund Drogtyp	39
Sammanfattning	40
LVM-klienterna 1996 till 2000 – en jämförelse	40
 Bilaga 1 Tabell 1.1–1.12	 43
 Bilaga 2 Tabell 2.4–2.51	 48
 Bilaga 3 Tabell 3.1–3.25	 67

Sammanfattning

Rapporten redovisar bakgrundsdata, aktuell livssituation och hjälpbehov utifrån så kallade DOK-intervjuer för de klienter som var inskrivna vid någon av LVM-institutionerna under år 2000. Totalt redovisas data för 970 klienter, varav 28 procent var kvinnor och 72 procent män. Andelen tvångsinskrivna bland samtliga inskrivna klienter var 79 procent, 29 procent vårdades enligt 4 § och 50 procent enligt 13 § LVM. Resterande 21 procent vårdades frivilligt. Medelåldern bland klienterna var 39 år, 39 bland männen, 38 bland kvinnorna.

Totalt har 661 klienter intervjuats, medan 309 klienter inte intervjuats av olika skäl. För de klienter som inte har intervjuats har grundläggande klientdokumentation gjorts. Det finns vissa systematiska skillnader mellan de klienter som intervjuats och dem som inte intervjuats. De icke-intervjuade är oftare äldre. De icke-intervjuade vårdades oftare antingen frivilligt eller enligt 4 § LVM jämfört med de intervjuade. De var oftare helt bostadslösa och ensamstående. De icke-intervjuades huvuddrog var oftare alkohol än de intervjuades.

Den grupp personer som vårdas på institutioner för vuxna missbrukare, som beskrivs i rapporten, tillhör samhällets mest utsatta, kanske även mest utsatta bland missbrukarna. De har stora problem på i stort sett livets alla områden. Endast drygt varannan har egen bostad. Två tredjedelar är ensamboende, män oftare än kvinnor (72 resp 54%). Av dem (totalt knappt en femtedel av de intervjuade) som bor tillsammans med en partner bor var tredje med en annan missbrukare. Detta gäller framför allt kvinnorna. Mellan var tredje och var fjärde umgås enbart med andra missbrukare. Femton procent av de intervjuade har varit fosterhemsplacerade (8% har inte besvarat frågan). Nästan varannan klient har erfarit missbruk eller psykiska problem eller både och under sin uppväxt.

Utbildningsnivån är generellt låg; 15 procent har inte fullföljt grundskolan, hälften har högst fullgjord grundskoleutbildning. Kvinnorna har lägre utbildningsnivå än männen, var femte kvinna i materialet har inte ens fullgjord grundskoleutbildning. Endast var tionde hade försörjning från lön eller arbetslöshetskassa. Fjorton procent hade sjukpenning. Det betyder att endast en fjärdedel har eller har åtminstone relativt nyligen haft förankring på arbetsmarknaden. En fjärdedel hade förtidspension eller sjukbidrag och ytterligare en tredjedel var socialbidragstagare eller försörjdes av sina anhöriga.

Samtliga är missbrukare – annars skulle de inte finnas i materialet över huvud taget. De yngre har i störst utsträckning skrivits in på grund av narkotikamissbruk, oftast för kombinationsmissbruk av narkotika och läkemedel, de äldre till övervägande del för endast alkoholmissbruk. Närmare hälften har vårdats inom psykiatri och 94 procent för sitt missbruk innan den ifrågavarande institutionsplaceringen. Nästan

hälften av de intervjuade har fysiska hälsoproblem. Totalt 34 procent var antingen hepatit B- eller hepatit C-smittade, av narkomanerna knappt 60 procent. Fyra procent av samtliga och 10 procent av narkomanerna hade både och. Två av tre har psykiska problem och hälften av klienterna har ordinerats läkemedel för något känslomässigt eller psykologiskt problem någon gång. Allvarliga självmordstankar har angetts av 40 procent och 33 procent har gjort självmordsförsök. Två av tre kvinnor har utsatts för något övergrepp, de flesta av övergreppen med sexuella inslag.

Tre av fyra har dömts för något brott och drygt 40 procent till fängelse. De vanligaste brotten är rattonykterhet, tillgreppsbrott, narkotikabrott, vålds- och trafikbrott. Relativt sett fler män än kvinnor har dömts för olika brott. Över hälften av männen har dömts till fängelse jämfört med var sjätte kvinna. De yngre har dömts i betydligt större utsträckning än de äldre för olika brott.

Klienterna redovisas även utifrån vilken typ av institution de varit inskrivna vid. Institutionstypen är bestämd utifrån de differentieringsgrunder som SiS centralt har fastlagt, nämligen kön, vårdbehov och drogtyp. De faktiska klientprofilerna visar att den tänkta differentieringen av institutionerna vad gäller klienttyp efterföljs i praktiken. De institutioner som skulle ta emot personer med psykisk störning gjorde också oftare det än andra institutioner. De institutioner som skulle ta emot klienter med omvårdnadsbehov tog ofta emot äldre klienter. De institutioner som var profilerade mot alkoholmissbruk respektive narkotikamissbruk tog också ofta emot klienter med dessa problem.

Faktaruta

Förklaringar till de i texten förekommande lagparagraferna

LVM Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall

4 § Beredande av vård

Tvångsvård skall beslutas, om någon till följd av ett fortgående missbruk av alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel är i behov av vård för att komma ifrån sitt missbruk och vårdbehovet inte kan tillgodoses enligt socialtjänstlagen (1980:620) eller på något annat sätt och han till följd av missbruket

1. utsätter sin fysiska eller psykiska hälsa för allvarlig fara,
2. löper en uppenbar risk att förstöra sitt liv, eller
3. kan befaras komma att allvarligt skada sig själv eller någon närstående.

13 § Omedelbart omhändertagande

Socialnämnden eller polismyndigheten får besluta att en missbrukare omedelbart skall omhändertas om

1. det är sannolikt att han kan beredas vård med denna lag, och
2. rättens beslut om vård inte kan avvaktas på grund av att han kan antas få sitt hälsotillstånd allvarligt försämrat, om han inte får omedelbar vård, eller på grund av att det föreligger en överhängande risk för att han till följd av sitt tillstånd kommer att allvarligt skada sig själv eller någon närstående.

27 §

Den som förestår vården vid ett LVM-hem skall så snart det kan ske med hänsyn till den planerade vården, besluta att den intagne skall beredas tillfälle att vistas utanför LVM-hemmet i annan form.

Socialtjänsten skall se till att sådan vård anordnas.

Om förutsättningar för vård i annan form inte längre föreligger, får den som förestår vården vid LVM-hemmet besluta att missbrukaren skall hämtas tillbaka till hemmet.

SoL § 6 Rätten till bistånd

Den enskilde har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och sin livsföring i övrigt, om hans behov inte kan tillgodoses på annat sätt.

Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker hans resurser att leva ett självständigt liv.

1 Inledning

Föreliggande rapport är den femte årsrapporten om personer inskrivna vid SiS LVM-enheter (se Årsrapport DOK 96, 3/98, Årsrapport DOK 97, 1/99, Årsrapport DOK 98, 2/00 och Årsrapport DOK 99, 4/00 *SiS följer upp och utvecklar*). Rapporten ger information om de klienter som var inskrivna på SiS 15 LVM-institutioner under år 2000. Uppgifterna har samlats in med hjälp av DOK-systemet, utvecklat vid SiS FoU i samarbete med Institutet för Kunskaps- och Metodutveckling inom ungdoms- och missbrukarvården, IKM. Totalt 970 klienter ingår i materialet i rapporten. SiS klientadministrativa register, KIA, innehåller 181 fler individer än DOK-registret, alltså totalt 1151. Antalet vårdtillfällen som registrerats i KIA under år 2000 var 1497.

Syftet med DOK-systemet är att ge kunskap som är av betydelse för praktiskt verksamma behandlare, beslutsfattare och forskare. Det kan ge kunskap om de möjligheter och svårigheter som enheterna har att uppfylla sitt uppdrag som vårdgivare. En årlig nationell sammanställning görs av SiS FoU. DOK-systemet är anpassat för klienter såväl inom tvångsvården (LVM-DOK) som inom den frivilliga vården (IKM-DOK).

DOK-systemet är tänkt att utnyttjas på individ-, lokal- respektive nationell nivå för olika syften.

På individnivå kan dokumentationen utgöra underlag för behandlingsplanering och uppföljning.

På lokal nivå (enhetsnivå) kan dokumentationen dels ge underlag för verksamhetsbeskrivning, dels bilda grund för självutvärdering.

På generell/nationell nivå kan dokumentationen ge underlag för central planering samt bidra till en allmän kunskapsutveckling och ge grundläggande epidemiologisk information.

Dokumentationen inom LVM-DOK sker vid inskrivning, vid överflyttning/paragraf 27-placering (se faktaruta) och vid avslutat LVM. Ett system för uppföljning är under utprovning (för utförligare beskrivning av bakgrund och genomförande av DOK-systemet, se Årsrapport 1996).

Under de senaste två åren har ett omfattande arbete genomförts för att vidareutveckla DOK-systemet. Formulären har reviderats utifrån de erfarenheter som gjorts. Samtidigt har ett nytt datasystem byggts upp för att bättre fylla de krav som ställs. Inmatningen av uppgifterna har förenklats och framförallt har en omfattande statistikmodul tillkommit, vilket ger institutionerna möjlighet att själva ta ut statistik ur systemet. Härigenom förverkligas syftet att använda DOK för behandlings- och verksamhetsplanering. På individnivå kan man få ut profiler på varje område i frågeformuläret, vilket gör det möjligt att snabbt lokalisera problem och se förändring över tid. En textsammanställning baserad på data från inskrivningsformuläret har

också gjorts, vilken ger en fyllig bild och kan användas för att förmedla intervjuresultatet till klienten och den egna arbetsgruppen. Statistik på gruppnivå går också att få fram på i stort sett samtliga variabler för olika grupper. Med dessa efterfrågade förbättringar erhålls systematisk kunskap om den egna verksamheten, vilket kan bidra till en kunskapsbaserad verksamhetsutveckling.

Även forskningsdatabasen har förbättrats genom utveckling av ett program som omvandlar data efter givna regler och levererar uppgifterna till forskningsdatabasen. Härigenom underlättas sammanställningar på nationell nivå.

Rapportens syfte

Syftet med rapporten är för det första, att beskriva den grupp vuxna missbrukare som skrivs in på SiS institutioner, för det andra, att ge en bild av klienternas problem samt deras behov av hjälp och stöd enligt deras egna uttalanden. Dokumentation rör framför allt klienternas situation vid inskrivningstidpunkten och omfattar levnadsform, familj och umgänge, uppväxtförhållanden, utbildning och försörjning, psykisk och fysisk hälsa, aktuellt missbruk, missbruks- och behandlingshistoria samt kriminalitet. För det tredje är syftet med rapporten att följa upp differentieringen av institutionerna utifrån olika indelningsgrunder. SiS har institutioner med mer specifika målgrupper. Exempelvis finns institutioner som enbart tar emot kvinnor, eller är särskilt inriktade på psykiskt störda klienter, eller på personer med specifik drogproblematik. Ur SiS synpunkt är det av vikt att kontinuerligt följa upp huruvida den tänkta differentieringen av institutionerna vad gäller klienttyp efterföljs i praktiken.

Data

De i föreliggande rapport redovisade inskrivningsdata har samlats in för samtliga, såväl tvångsinskrivna som frivilligt inskrivna klienter, vid SiS alla LVM-institutioner under 2000. I årsrapporten för 1996 ingick 1 270 klienter, 1997 1 144 klienter, 1998 1 126, 1999 1 031 och i denna rapport 970 klienter. En del av de inskrivna som beskrivs i föreliggande rapport, ingick även i 1999 års klientel. Det rör sig om drygt hundratalet individer.

SiS forskningsregister omfattar drygt 6 000 inskrivningar på någon av SiS missbruksenheter för vuxna. Av 1996 års LVM-klientel intervjuades 75 procent, av 1997 års klientel 70 procent och av 1998 års klientel 61 procent. Motsvarande andel år 1999 var 67 procent och år 2000 68 procent. För stor del av de icke-intervjuade finns aktmaterial redovisat i årsrapporterna.

Som frivilligt inskrivna räknas de klienter som endast varit i frivillig vård under 1999, d v s vårdats med stöd i 6 § SoL. Alla övriga räknas som tvångsintagna. En och samma klient kan ha varit såväl tvångsintagen som frivilligt inskriven, eftersom ett av LVM-vårdens huvudsyften är just att motivera till fortsatt vård i frivillig form. Totalt registrerades 119 klienter under år 2000 både som tvångsintagna och som fri-

villigt inskrivna. Personer som vårdats enbart med stöd i tvångslagarna förekommer också fler än en gång under år 2000; 111 personer, de flesta av dem (96 personer) två gånger. Tre klienter har varit inskrivna fyra gånger. DOK-formuläret skall användas varje gång en klient skrivs in vid en enhet. I databearbetningen har sådana dubbletter tagits bort enligt följande kriterier; i första hand har *personliga intervjuer* föredragits framför journaldata. I de fall det förekommit personlig intervju mer än en gång under året har det formulär som fyllts i *först* valts. Detta innebär att de tvångsintagna får större "tyngd" i redovisningen eftersom det är betydligt vanligare att en klient kommer in med stöd av LVM och övergår till att vårdas enligt SoL än tvärtom.

Bortfall

Bortfallet utgörs av observationer (individer eller svar på enskilda frågor) som av olika orsaker saknas i rapporteringen, eller som av någon anledning har blivit oanvändbara. Flera typer av bortfall förekommer. Det finns ett individbortfall bestående av individer som aldrig dokumenterats. Jämfört med antalet registrerade i SiS placeringsregister saknar vi information om 181 personer, d v s om 15,7 procent.

En del av bortfallet kan helt enkelt bero på att en person har skrivits in bara några dagar före årsskiftet 2000/2001 men klientdokumentationen görs först i början av 2001. Avsikten är att klienterna intervjuas senast 14 dagar efter inskrivningstillfället. I några fall har det inte varit möjligt för personalen på enheterna att göra en lång intervju. Då görs i första hand en kort intervju och för resten en sammanställning av grundläggande klientdokumentation. Det kan finnas flera orsaker till att klienter inte intervjuas, till exempel att de inte stannar tillräckligt lång tid på institutionen för att hinna intervjuas. Ibland har klientens fysiska och/eller psykiska hälsotillstånd (svår abstinens, demens, psykisk störning, psykos) inte tillåtit en intervju, vilket inte är helt ovanligt bland klienterna. Totalt har 661 klienter intervjuats medan 309 klienter av olika skäl inte har intervjuats. För de ej intervjuade klienterna har en grundläggande klientdokumentation gjorts (förutom för de ovan nämnda 181).

Bland de klienter som intervjuats fanns fler frivilligt inskrivna. Bland de klienter som inte intervjuats var fler omedelbart omhändertagna enligt 13 § LVM (Figur 1.1). Omhändertagandet kan vara en förklaring till att en intervju inte har genomförts. I samband med omedelbart omhändertagande kan klienten vilja avvakta länsrättens beslut innan han eller hon går med på att intervjuas. Även institutionerna kan i sådana fall välja att avvakta tills det står klart att klienten skall bli kvar och intervjuas först efter att beslut har fattats. Upphäver länsrätten beslutet om omhändertagande skrivs klienten omedelbart ut.

Internbortfall förekommer när den intervjuade inte velat eller kunnat besvara enskilda frågor eller när vissa frågor inte varit möjliga att besvara utifrån journaler. Sådant svarsbortfall redovisas i anslutning till respektive tabell. Internbortfallet är ge-

nerellt större bland män än bland kvinnor. När bortfallet är relativt högt redovisas det i texten. När uppgifterna har hämtats via intervjuer är internbortfallet som högst ungefär 10 procent.

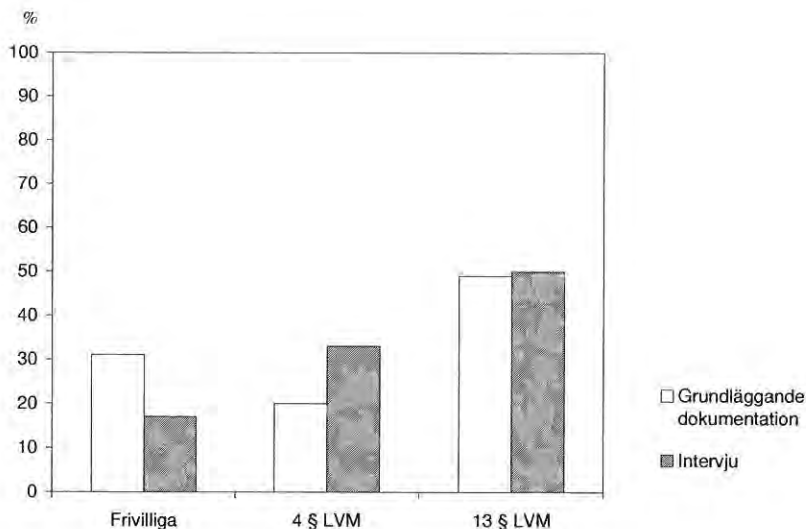
Trots det höga bortfallet är materialet unikt. Den grupp, vars förhållanden föreliggande rapport diskuterar brukar i "vanliga" undersökningar hamna i bortfallet. Men även i detta fall är bortfallet rimligen negativt selekterat, d v s att de som inte har intervjuats har allvarigare problem än de som intervjuats.

Resultatredovisning

Intervjusvaren och journaldata anges i form av enkla frekvenser. Någon signifikans-testning har inte genomförts. Den relativt stora andelen icke-intervjuade, 32 procent, tillsammans med internbortfallet, gör tolkningarna osäkra.

Skillnader mellan intervjuade och icke-intervjuade klienter

Det finns vissa systematiska skillnader mellan de intervjuade och dem som det endast finns grundläggande klientdokumentation för. Skillnaderna framgår ur tabellerna 1.1–1.12 (Bilaga 1). Till skillnad från tidigare år, har år 2000 intervjuats relativt sett större andel av de allra yngsta, av dem under 30 år gamla. Kvinnor och män har intervjuats i lika utsträckning, vilket också är en skillnad jämfört med de tidigare åren. De icke-intervjuade vårdades mera sällan enligt SoL än de intervjuade och oftare enligt 4 § LVM. De icke-intervjuade hade oftare vistats tidigare på samma institution medan de intervjuade oftare var nya klienter på ifrågasvarande enhet. De

Figur 1.1 Inskrivna klienter vid SiS institutioner efter intagningsgrund och datainsamlingsmetod (661 intervjuade klienter, 309 klienter med grundläggande klientdokumentation)

som inte intervjuats var oftare helt bostadslösa och högre andel av dem än av de intervjuade levde helt ensamma. Det var förhållandevis betydligt vanligare bland de icke-intervjuade att ha sin försörjning via förtidspension eller sjukbidrag jämfört med de intervjuade. Andelen som skrivits in på grund av kombinerat missbruk av alkohol, narkotika och läkemedel var år 2000 ungefär lika hög bland de icke-intervjuade som bland de intervjuade. Uppgifterna om tidigare vård inom psykiatri respektive tidigare vård för missbruk är för osäkra för att några slutsatser skulle kunna dras mellan de intervjuade och dem som vi endast har journaldata för. För de flesta som inte intervjuats saknas uppgifterna. Den fysiska hälsan tycks vara i stort sett lika dålig i de två grupperna.

Rapportens uppläggning

Det empiriska materialet redovisas i två huvudkapitel. Kapitel 2 innehåller en beskrivning av SiS klienter och kapitel 3 klienterna fördelade på institutioner utifrån differentieringsgrunderna kön, vårdbehov respektive den typ av missbruk de vårdas för. Efter kapitlen redovisas tabeller i 3 bilagor.

Kapitel 2, Beskrivning av SiS klienter, är uppdelat i avsnitt som i stort sett följer inskrivningsintervjuns indelning; behandlingskontakt, boendeform, levnadsform, familj och umgänge, uppväxtmiljö, utbildning, försörjning, alkohol- och narkotikaanvändning, behandlingshistoria, fysisk hälsa, psykisk hälsa, kriminalitet och önskemål om hjälp och stöd. Intervjun innehåller totalt cirka 50 huvudfrågor och ett antal delfrågor. Svaren på ett urval av frågorna redovisas i denna rapport. Då rapporteringen är återkommande varje år är urvalet av redovisade frågor gjort med hänsyn till vilka som kan vara av intresse i ett längre tidsperspektiv.

Inom respektive avsnitt redovisas klienterna fördelade efter *kön, ålder och intagningsgrund*. Tre ålderskategorier används; under 30 år, 30 till 44 år samt 45 år och äldre. Intagningsgrund relaterar till hur klienten blivit intagen på enheten, frivilligt, d v s enligt 6 § SoL, eller tvångsintagen för vård. Tvångsintagning kan ske efter länsrättsdom enligt 4 § LVM eller interimistiskt så kallat omedelbart omhändertagande enligt 13 § LVM (se faktaruta).

Rapporten avslutas med en kort diskussion om förutsättningarna till jämförelser mellan 1996, 1997, 1998, 1999 och 2000 års klientgrupper.

LVM-institutionerna vänder sig till olika typer av klienter och har därför olika inriktning vad gäller platsantal, platstyper, vårdbehov och drogtyper. I kapitel 3 ges en kortfattad beskrivning av LVM-institutionernas klienter utifrån tre differentieringsgrunder, nämligen kön, vårdbehov och drogtyp. Vissa institutioner tar endast emot kvinnor, medan andra endast tar emot män och ytterligare andra tar emot klienter av båda könen. Vissa institutioner är särskilt inriktade på psykiskt störda klienter, andra på klienter som både är våldsamma och psykiskt störda, medan en del institutioner är mer inriktade på klienter med tydliga omvårdnadsbehov och andra på klien-

ter med mer allmänna vårdbehov. Vissa institutioner vänder sig huvudsakligen till klienter med alkohol som huvuddrog, andra vänder sig främst till klienter som har narkotika som huvuddrog och ytterligare andra tar emot klienter oberoende av drogtyp. I Bilaga 3 redovisas jämförelser mellan SiS alla institutioner.

2 Beskrivning av intervjuade klienter

I följande kapitel görs en fördjupad beskrivning av de intervjuade klienterna. Resonemanget bygger på figurerna som anges i texten samt tabellerna 2.4–2.54 som redovisas i Bilaga 2.

Av de intervjuade klienterna var 28 procent kvinnor (Tabell 2.1). Medelåldern för samtliga klienter var 39 år. Medelåldern var ett år lägre för kvinnor (38 år) än för män (39 år). Drygt var fjärde klient var under 30 år, 37 procent mellan 30 och 44 år och den resterande tredjedelen 45 år fyllda (Tabell 2.2). Den äldsta klienten var 87 år och den yngsta 18 år gammal.

Tabell 2.1 Könsfördelning

	Antal	Procent
Män	479	72
Kvinnor	182	28
Totalt	661	100

Tabell 2.2 Åldersfördelning

	Antal	Procent
Under 30 år	191	29
30 till 44 år	244	37
45 år och äldre	226	34
Totalt	661	100

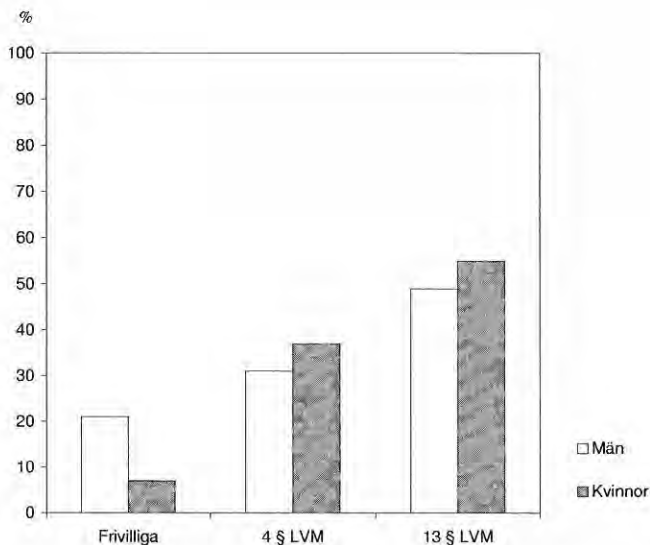
Behandlingskontakt

Endast 17 procent av de intervjuade klienterna var frivilligt vårdade, 88 procent tvångsomhändertagna. Hälften av klienterna var omedelbart omhändertagna enligt 13 § LVM (Tabell 2.3). Förfarandet att använda första intervjun i de fall en klient har intervjuats flera gånger leder till att de tvångsvårdade blir något överrepresenterade bland de intervjuade.

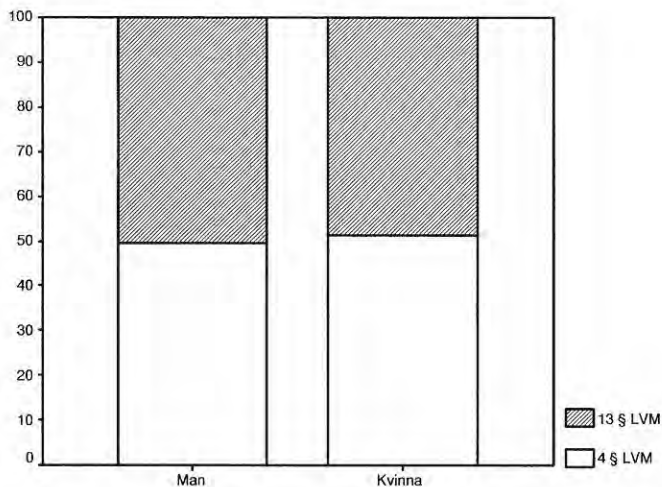
Tabell 2.3 Intagningsgrund

	Antal	Procent
Frivillig	112	17
4 § LVM	215	33
13 § LVM	334	50
Totalt	661	100

Kvinnorna var i högre utsträckning tvångsomhändertagna än männen (Figur 2.1). De tvångsomhändertagna männen och kvinnorna fördelade sig lika mellan 4 och 13 § LVM som intagningsgrund (Figur 2.2).

Figur 2.1 Intervjuade klienter efter intagningsgrund och kön (479 män, 182 kvinnor)

Figur 2.2 Tvångsvårdade klienter med olika lagrum för tvångsvård efter kön (549 klienter)

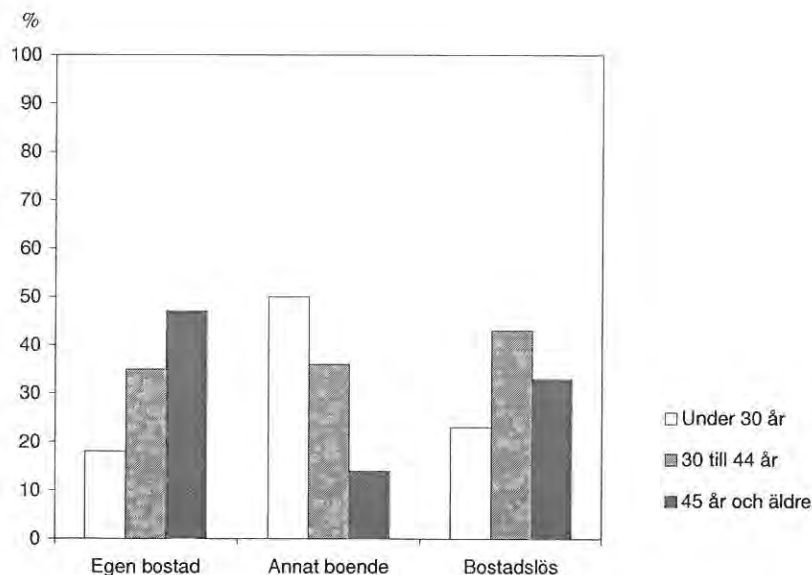
Cirka var fjärde av de tvångsvårdade och hälften av de frivilligt intagna klienterna hade tidigare varit inskrivna vid samma LVM-hem. Manliga klienter återkom i något högre utsträckning än de kvinnliga till en institution där de vårdats tidigare. Klienter som var under 30 år gamla var i större utsträckning för första gången på respektive institution än de äldre klienterna (Tabell 2.7).

Socialtjänsten var den helt dominerande initiativtagaren till vården. Totalt gällde detta för tre av fyra klienter. Bland de frivilligt vårdade hade ungefär var fjärde själv

tagit initiativet till placeringen men även bland dem var socialtjänsten initiativtagare i mer än hälften av fallen. För 7 procent av de omedelbart omhändertagna klienterna initierades vården av polisen (Tabell 2.8).

Boendeform, levnadsform, familj och umgänge

Boendefrågorna avser den närmaste 30-dagarsperioden före inskrivningen på institutionen. Nästan hälften av de intervjuade klienterna saknade en egen bostad, d v s en bostad som de själva ägde eller hade eget hyreskontrakt på. Sjutton procent var helt bostadslösa. Flest utan egen bostad (66%) fanns bland dem som var yngre än 30 år. Att vara helt bostadslös var dock vanligast i åldersgruppen mellan 30 och 44 år, var femte var utan någon slags bostad (Tabell 2.9, Figur 2.3). "Annat boende" inbegriper bland annat andrahandsboende (totalt 5%) och boende på institution (8%). Åtta procent av de intervjuade klienterna bodde hos föräldrar, eller i sällsynta fall, hos annan släkting.

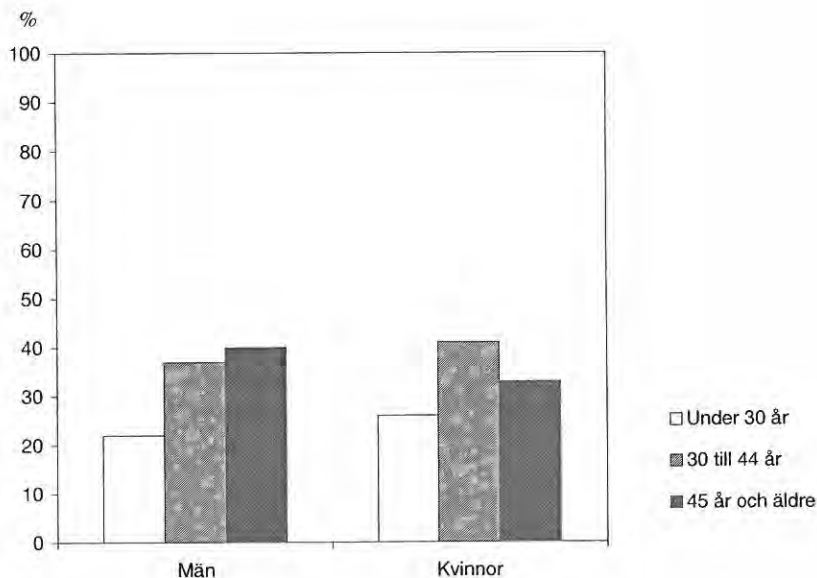

Figur 2.3 Intervjuade klienter efter ålder och boendeform (188 klienter under 30 år, 239 klienter mellan 30 och 44 år, 225 klienter 45 år och äldre)

Familj

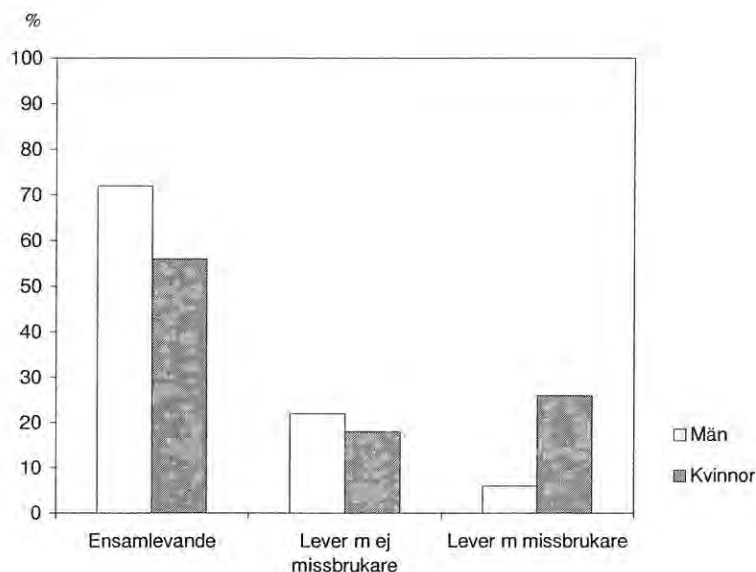
Uppgifterna avser likaledes 30-dagarsperioden närmast före inskrivningen. De beskriver aktuell levnadsform och tar inte hänsyn till civilrättsligt civilstånd eller om man är skriven på samma adress eller inte. Två tredjedelar av de intervjuade klienterna bodde ensamma, d v s varken med annan vuxen eller med barn. Andelen ensamboende var 72 procent bland männen jämfört med 54 procent bland kvinnorna. Var fjärde kvinna bodde tillsammans med en partner men utan barn. Något högre andel ensamboende fanns bland de frivilligt inskrivna än bland de tvångsintagna. Ju äldre klient desto större sannolikhet för ensamboende. Figur 2.4 visar åldersfördelningen för ensamboende män respektive kvinnor. De ensamboende männen är förhållandevis äldre än de ensamboende kvinnorna.

Arton procent av de intervjuade levde tillsammans med partner (Tabell 2.10). Två procent var ensamstående med barn, mestadels kvinnor. Andelen som levde tillsammans med partner och barn uppgick till fem procent.

Figur 2.4 Intervjuade ensamboende män och kvinnor efter ålder (101 klienter under 30 år, 166 klienter mellan 30 och 44 år, 169 klienter 45 år och äldre)

Bland dem som bodde samman med någon (barn eller partner) bodde 36 procent tillsammans med någon som också hade missbruksproblem. Tre gånger så stor andel av sammanboende kvinnor som av sammanboende män bodde samman med en missbrukare (Tabell 2.11). Figur 2.5 sammanfattar boende- och levnadsform för män och kvinnor. Betydligt större andel av männen än av kvinnorna var ensamboende men de män som levde tillsammans med en partner hade förhållandevis mycket oftare än de samboende kvinnorna en icke-missbrukande partner.

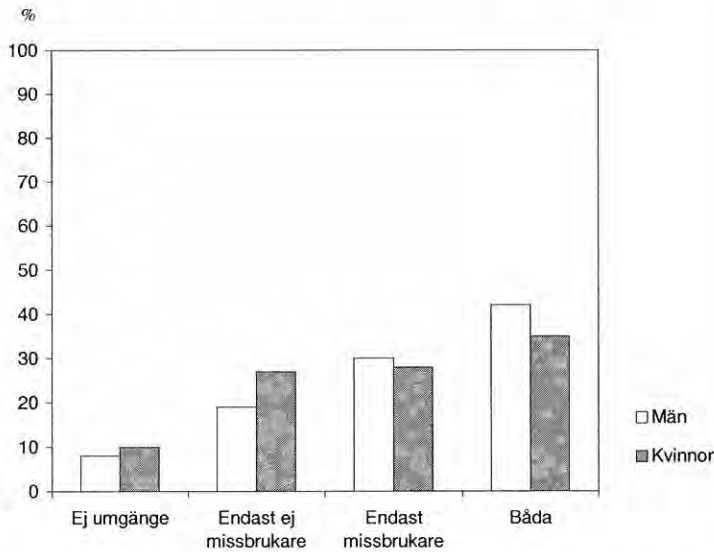

Figur 2.5 Intervjuade klienter efter kön, boendeform och om partnern missbrukar eller ej (470 män, 170 kvinnor)

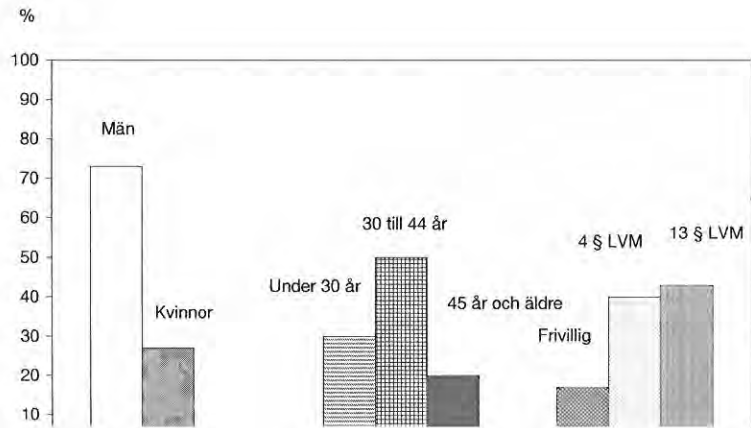
Ungefär en tredjedel, något fler kvinnor än män, hade egna barn under 18 år. Hälften av åldersgruppen mellan 30 och 44 år har barn men bara var femte i den yngsta respektive den äldsta gruppen. Den äldsta gruppens barn torde ha fyllt 18 år. Tre av fyra kvinnor och ungefär hälften av männen hade vårdnaden om samtliga sina egna barn. Den faktiska vårdnaden om barnen är troligtvis lägre, eftersom barnen kan bo hos någon annan, exempelvis hos en släkting. De yngre hade i större utsträckning vårdnaden om sina barn än de äldre klienterna (Tabell 2.13). Totalt sett har drygt hälften av de klienter som har barn under 18 år vårdnaden om alla sina barn.

Umgänge och missbruk

Var tionde av de intervjuade klienterna saknade regelbundet umgänge. En femtedel av klienterna umgicks endast med icke missbrukare och något fler (30%) endast med missbrukare (Tabell 2.14, Figurerna 2.6–2.7). Framför allt de två yngre åldersgrupperna umgås i stor utsträckning endast med andra missbrukare. Det är dock vanligast i den allra yngsta åldersgruppen att ha blandat umgänge med både missbru-

Figur 2.6 Intervjuade klienter efter kön och umgänge med missbrukare respektive ej missbrukare (433 män, 175 kvinnor)

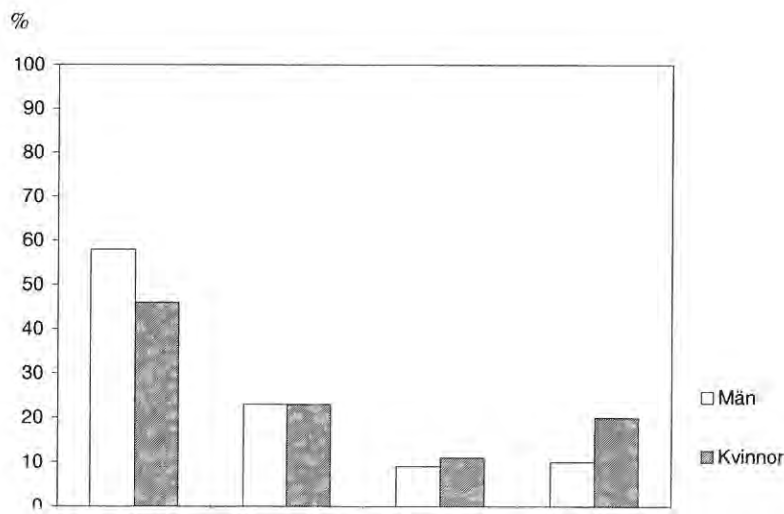

kare och icke missbrukare. De tvångsintagna har oftare än de frivilligt intagna blandat umgänge.

Uppväxtmiljö

Totalt 15 procent av klienterna angav att de huvudsakligen växt upp i fosterhem. Hälften av dem som har varit placerade på fosterhem har en placering bakom sig, hälften minst två. De yngre har varit fosterhemsplacerade i större utsträckning än de äldre men andelarna är i stort sett lika för båda könen (Tabell 2.15). Tio procent av männen och fyra procent av kvinnorna har inte svarat på frågan om eventuell fosterhemsplacering.

Närmare hälften av de intervjuade har erfarit missbruk eller psykisk ohälsa under uppväxttiden. Relativt sett dubbelt så många kvinnor som män hade upplevt både missbruk och psykisk ohälsa i sin uppväxtmiljö. Totalt 54 procent av kvinnorna i materialet har upplevt antingen missbruk, psykiska problem eller både missbruk och psykiska problem. Andelen är 12 procentenheter högre än bland männen (Figur 2.8). Var tionde man har emellertid avstått från att besvara frågan (Tabell 2.16).

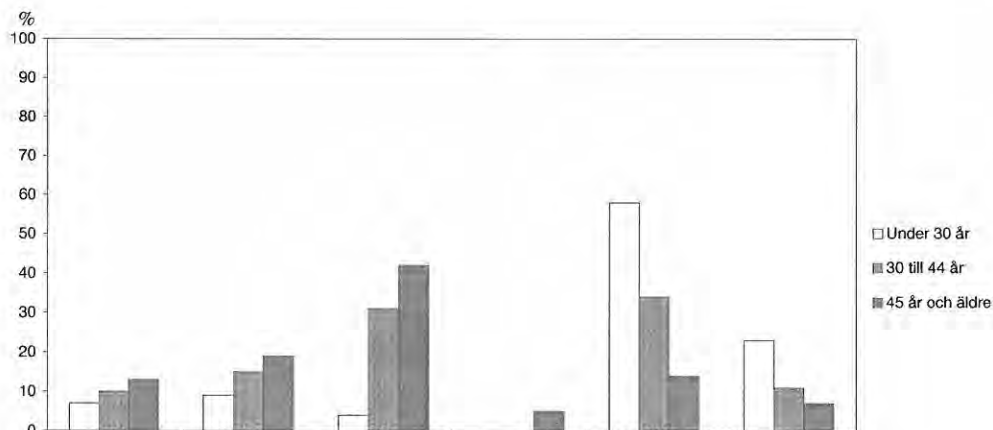
Utbildning och försörjning

Under år 2000 uppgav 15 procent av klienterna att de inte avslutat grundskolan (Tabell 2.17). Bland kvinnorna finns, jämfört med männen, såväl högre andel som inte har fullständig grundskoleutbildning som högre andel med fullföljd eftergymnasial utbildning. De yngsta bland klienterna har den lägsta utbildningsnivån, av dem är drygt var femte utan en fullständig grundskoleutbildning och drygt hälften har endast fullföljd grundskola som högsta utbildning.

Försörjning

De vanligaste försörjningssätten under 30-dagarsperioden före inskrivningen var socialbidrag (34%) och förtidspension eller sjukbidrag (27%, Tabell 2.18). Endast 11 procent av männen och 8 procent av kvinnorna uppbar lön eller ersättning från arbetslöshetskassan månaden före inskrivningen. Tio procent av samtliga hade lön eller a-kassa och fjorton procent hade sin huvudsakliga försörjning från sjukpenning, vilket visar att de åtminstone någon gång inte alltför långt tillbaka i tiden har varit förankrade på arbetsmarknaden. Särskilt vanligt bland de yngsta var att leva på socialbidrag (57%). Ytterst få är försörjda av sina anhöriga (3%). Kategorin "annat" kan innehålla nästan vad som helst men döljer antagligen inkomster från någon form av kriminalitet, prostitution, o s v. Den "försörjningsformen" var vanligast bland de yngsta (23%) (Figur 2.9).

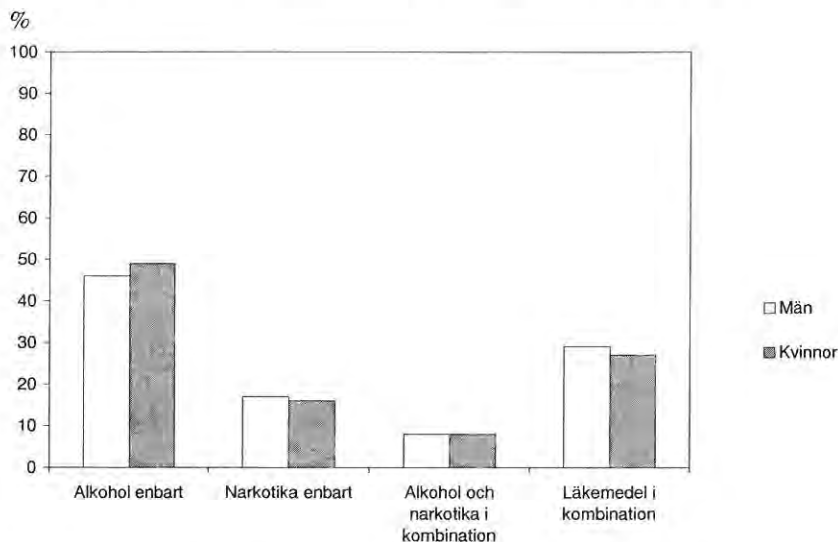
En stor andel (42%) av de klienter som tvångsomhändertagits enligt 4 § LVM uppgav socialbidrag som främsta försörjningssätt, vilket antyder en annorlunda social situation än bland de frivilligt vårdade (Tabell 2.18).

Alkohol- och narkotikaanvändning

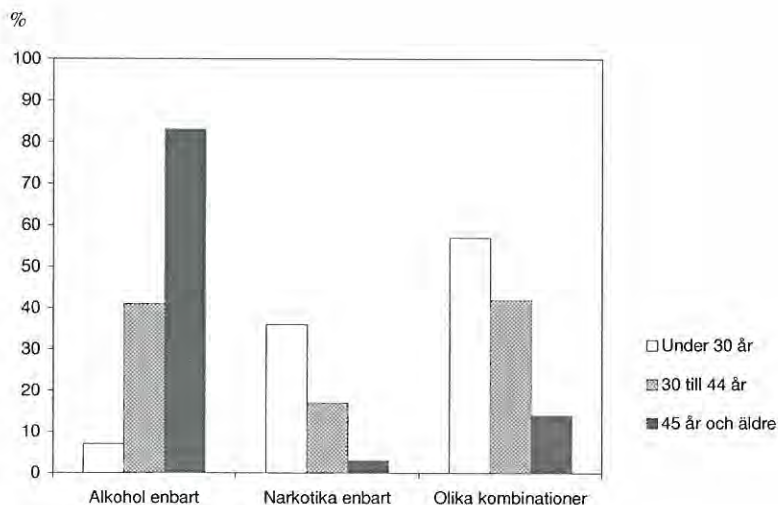
Bruk som föranlett inskrivning

Tabell 2.19 visar den typ av bruk som föranlett inskrivningen, det vill säga bruk som varit känt för socialtjänsten och som legat till grund för beslut om vård. Den vanligaste inskrivningsorsaken var alkohol. Detta gällde för knappt hälften av klienterna (43), relativt sett för fler kvinnor (47%) än män (41%). För 16 procent var inskrivningsorsaken enbart narkotika, i lika utsträckning bland män och kvinnor. Knappt 40 procent av klienterna var inskrivna på grund av missbruk av kombinationsmissbruk. Av samtliga klienter var två procent inskrivna på grund av missbruk av läkemedel i olika kombinationer med alkohol eller narkotika. Sammantaget förekom alkohol som inskrivningsorsak (ensam eller i kombination med annat) för 68 procent av de intervjuade, för hälften narkotika och för en av fyra läkemedel (Figur 2.10, Tabell 2.19).

Figur 2.10 Intervjuade klienter efter kön och typ av missbruk (426 män, 174 kvinnor)

Bland klienter tillhörande åldersgruppen under 30 år var främsta inskrivningsorsakerna enbart narkotika (32%) eller narkotika och läkemedel (33%) utan kombination av alkohol. Den äldsta klientkategorin, 45 år eller äldre hade i de flesta fallen (81%) skrivits in för enbart alkoholmissbruk. För 3 procent i denna åldersgrupp angavs endast narkotika som inskrivningsorsak (Figur 2.11). Typ av missbruk varierar alltså

Figur 2.11 Intervjuade klienter efter ålder och typ av missbruk (168 klienter under 30 år, 213 klienter mellan 30 och 44 år, 219 klienter 45 år och äldre)

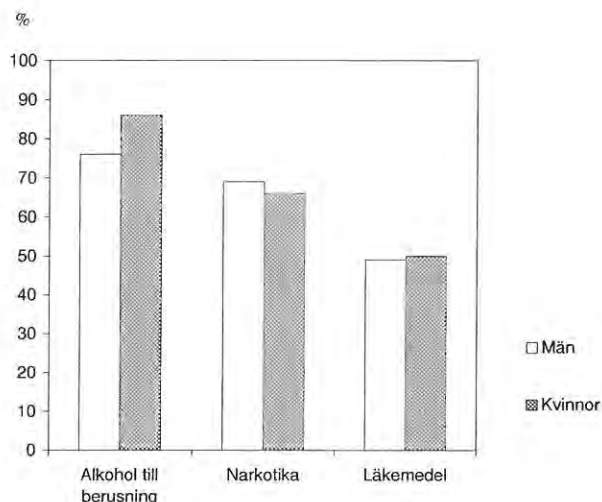
Regelbunden användning av alkohol, narkotika och läkemedel

Tabell 2.20 visar andelen klienter som någonsin använt narkotika regelbundet¹. I stort sett lika stora andelar av såväl män som kvinnor (69 resp 66%) har någonsin använt narkotika regelbundet. Hela 96 procent av den yngsta åldersgruppen har använt narkotika regelbundet jämfört med 34 procent av dem som var 45 år fyllda. Högsta andelen narkotikamissbrukare fanns bland dem som vårdades enligt 4 § LVM (Figur 2.12, 2.13 och 2.14).

Drygt fyra av fem av de intervjuade har åtminstone under någon period av livet druckit alkohol regelbundet till berusning² (Tabell 2.21–2.22). Andelen är aningen högre bland kvinnor än bland män. Den äldsta åldersgruppen visar högst andelar med alkoholbruk i berusningssyfte såväl när det gäller totalt som under den senaste 30-dagarsperioden. Dock gäller sådant alkoholbruk för drygt 80 procent i den yngsta gruppen också men bara för 29 procent under den senaste månaden.

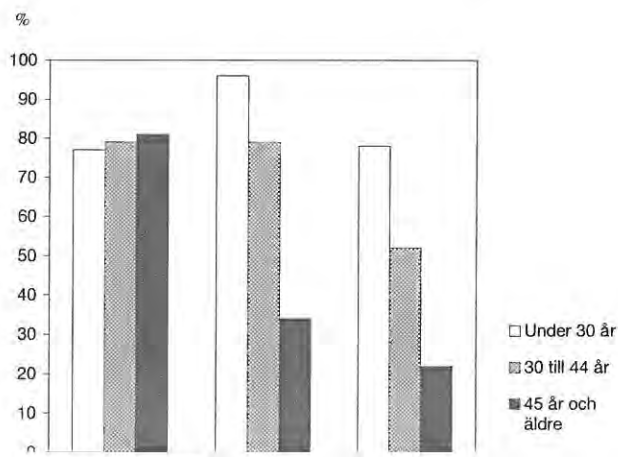
Andelen som någon gång har använt narkotika regelbundet är mycket hög, särskilt märkbar är erfarenhet av narkotika bland de allra yngsta klienterna, bland dem under 30 år. Två av tre i hela klientgruppen och praktiskt taget alla under 30 år har använt narkotika regelbundet under någon period i sitt liv (Tabell 2.20).

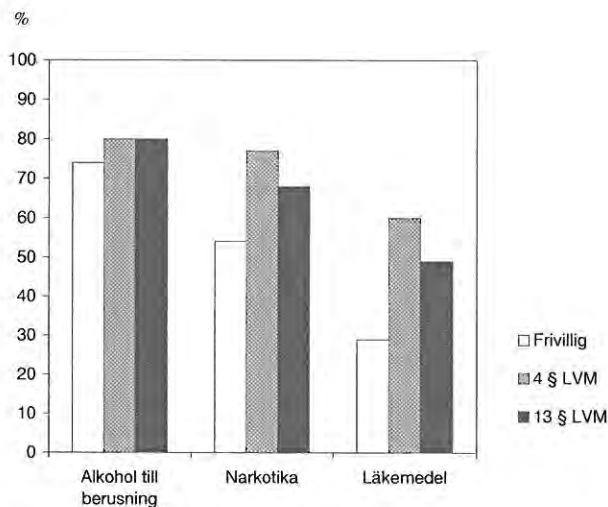
Av de rent narkotiska preparaten var cannabis vanligast förekommande tätt följt

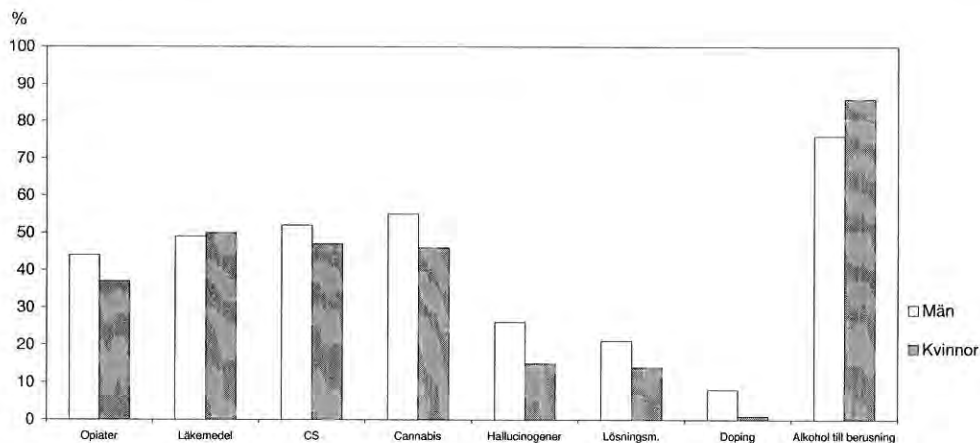
Figur 2.12 Intervjuade klienter efter kön och regelbundet bruk av olika preparat någonsin (479 män, 182 kvinnor)

av centralstimulerande medel och därefter ångstdämpande mediciner (Tabell 2.23–2.29). Användningen av opiater är nästan lika vanligt. De yngsta klienterna har i störst utsträckning använt regelbundet olika narkotiska preparat och uppvisar också i störst utsträckning regelbundet kombinationsmissbruk av flera preparat. I den yngsta åldersgruppen har tre av fyra använt opiater regelbundet, 82 procent dämpande mediciner, 89 procent centralstimulantia, 88 cannabis och hälften hallucino-

Figur 2.14 Intervjuade klienter efter intagningsgrund och regelbundet bruk av olika preparat någonsin (112 frivilligt intagna klienter, 215 klienter intagna enligt 4 § LVM, 334 intagna klienter enligt 13 § LVM)

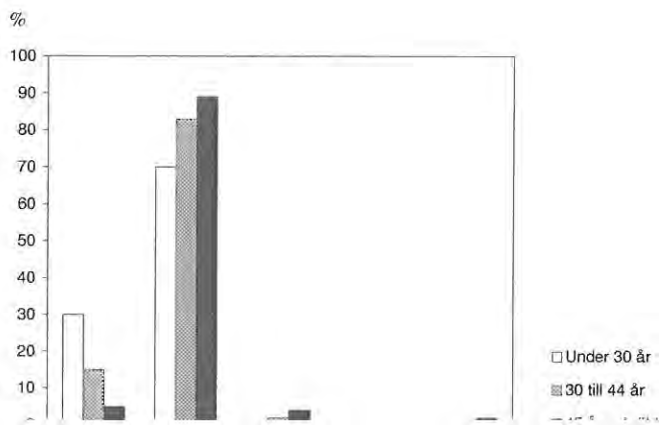
Figur 2.15 Intervjuade klienter efter kön och bruk någonsin av alkohol till berusning, läkemedel och narkotiska preparat (479 män, 182 kvinnor)

gener. De yngsta har också i störst utsträckning ett aktivt narkotikamissbruk, det vill säga att de har använt dessa preparat under de senaste 30 dagarna. Samtliga narkotiska preparat förekommer oftare bland män än bland kvinnor.

år högre i fråga om regelbundet bruk av alkohol. Regelbundet bruk av kokain inled-
des av kvinnorna i genomsnitt 3 år tidigare jämfört med männen (vid 18 respektive
21 år). Ur tabellen framgår att den yngsta gruppen började använda alkohol, narko-
tika och läkemedel regelbundet tidigare än de andra grupperna och åldersgruppen 45
år och äldre senare än de övriga.

Figur 2.16 visar debutålder i regelbunden användning för första preparatet efter
klienternas ålder. Klienternas debutålder är indelad i fem kategorier; under 13 år,
mellan 13 och 19 år, mellan 20 och 29 år, mellan 30 och 39 år och debut efter fyll-
da 40 år. Figuren visar att de klienter som är under 45 år har redan före 20-årsåldern
etablerat ett regelbundet missbruk av något slag. Den tidiga debuten är särskilt mar-
kerad bland klienter som vid inskrivningen ännu inte var 30 år fyllda. De yngsta
missbrukare i första hand narkotika medan de äldre är alkoholmissbrukare.

För olika preparat gäller olika debutåldrar. Generellt finns ingen större skillnad i
debutålder vid alkohol- respektive narkotikabruk. Medelåldern för debuten vid al-
koholbruk var 15, vid narkotikabruk 17 för kvinnor och 16 för män. Variationerna är
betydligt större om man särskiljer de olika narkotiska preparaten och klienternas de-
butålder för regelbunden användning. Lägst är debutåldern för lösningsmedel (16).
Därefter kommer cannabis vid 17 år (213 klienter). För amfetamin var debutåldern
20 år (220 klienter), medeldebutålder för kokain var 21 år (34 klienter), för heroin
22 år (148 klienter), läkemedel vid 22 år (226 klienter), och andra opiater där me-
deldebutåldern var 22 år (131 klienter). I materialet finns även 12 personer som an-
vänder eller har använt dopingmedel regelbundet. Debuten har skett i 19-årsåldern.
27 klienter har använt LSD med en genomsnittlig debutålder vid 18 år.

Tabell 2.31 visar hur många år klienterna i genomsnitt brukat alkohol, narkotika och läkemedel efter klienternas kön, ålder och intagningsgrund. Alkohol har använts längst (i genomsnitt 14 år), därefter cannabis och läkemedel (10 resp 9 år), amfetamin (8 år) och heroin (6 år) i medeltal för hela gruppen. Missbruket ser olika ut i olika åldrar och brukets längd beror naturligtvis på klientens ålder. De äldsta, 45 år och äldre, har i genomsnitt använt alkohol i 20 år. De frivilligt vårdade har missbrukat vart och ett av preparaten med undantag av heroin under längre tid än de tvångsvårdade i genomsnitt.

Behandlingshistoria

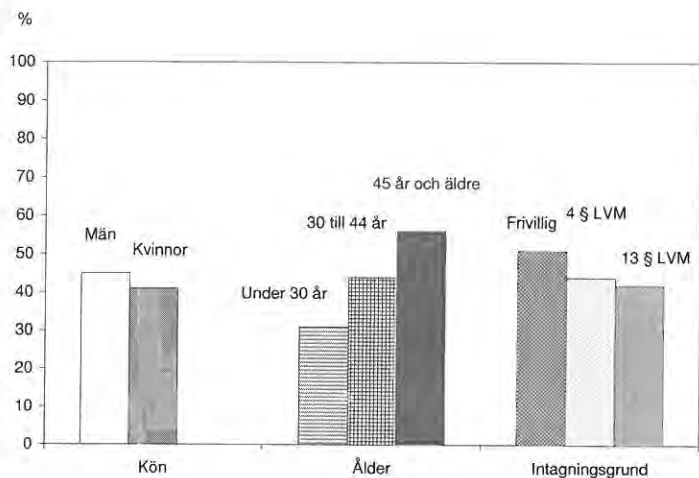
Fler än nio av tio klienter som besvarat frågan, uppger att de vårdats tidigare för sitt missbruk och nästan hälften (45%) att de vårdats inom psykiatri (Tabell 2.32, 2.33). Anmärkningsvärt är att den yngsta gruppen har vårdats för sitt missbruk och vårdats inom psykiatri i ungefär samma utsträckning som de äldre klientgrupperna. Tidigare behandlingserfarenhet skiljer sig inte heller nämnvärt mellan klienterna beroende på intagningsgrund.

Fysisk hälsa

Intervjuformuläret innehåller en fråga om den intervjuade har några långvariga kroppsliga skador eller sjukdomar som påverkar livsföringen. Närmare hälften av klienterna har angett kroppsliga skador och sjukdomar av sådan kronisk karaktär. Andelen som rapporterat skador eller sjukdomar ökar med ungefär 10 procentenheter från åldersgrupp till åldersgrupp (Tabell 2.34, Figur 2.17). En tredjedel av den yngsta gruppen har redan fått fysiska skador eller sjukdomar som påverkar livsföringen. Kvinnorna har angett fysiska hälsoproblem i något mindre utsträckning än männen (42 respektive 47%).

En fråga belyser utsatthet för olika typer av övergrepp efter missbruksdebuten. Knappt hälften av männen men drygt två av tre kvinnor har utsatts för olika övergrepp. Bland männen rörde det sig oftast om fysiska övergrepp medan cirka 60 procent av kvinnorna har utsatts för flera eller samtliga typer av övergrepp. Drygt 40 procent av kvinnorna och 4 procent av männen har rapporterat övergrepp där sexuella inslag har ingått (Tabell 2.39).

Bland de fysiska hälsoproblemen finns olika typer av blodsmitta. Fjorton klienter uppgav att de var HIV-positiva. Ytterligare 36 klienter anger att de har testats för HIV men testresultatet är inte känt. Endast hepatit B förekom hos 2 procent och hepatit C hos 32 procent av klienterna, båda varianterna oftare hos män än kvinnor (Tabell 2.35, 2.36). Blodsmitta, särskilt hepatit C, var mindre vanlig bland de äldre

Figur 2.17 Intervjuade klienter efter kön, ålder, intagningsgrund och förekomst av kroppsliga skador eller sjukdomar som påverkar livsföringen (293 klienter).

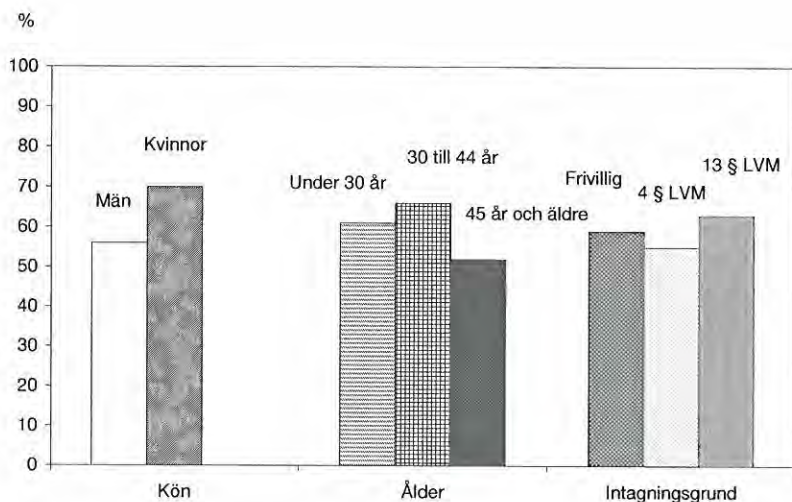
hepatit C. Hepatit C är kronisk, d v s har man en gång smittats finns den kvar, precis som HIV.

Psykisk hälsa

Frågorna om psykisk hälsa avser dels om klienten har haft någon längre period i livet då han eller hon upplevt olika typer av psykiska problem, dels avseende den senaste 30-dagarsperioden före inskrivningen. Först redovisas problem som inte är missbruksrelaterade.

Upplevda psykiska problem de senaste 30 dagarna före inskrivning

Psykiska problem var vanliga, 67 procent av de intervjuade uppgav att de hade upplevt psykiska problem³ under de senaste 30 dagarna före inskrivningen. Andelen är högre bland kvinnor än bland män (74 resp 65%) och högst i åldersgruppen 30–44 år. Andelarna är lika höga (70%) bland de frivilligt vårdade och de omedelbart omhändertagna men 10 procentenheter lägre bland dem som vårdas enligt 4 § LVM (Tabell 2.40, Figur 2.18). Av männen har 14 procent, av kvinnorna 5 procent avstått från att svara på frågorna om psykisk hälsa.

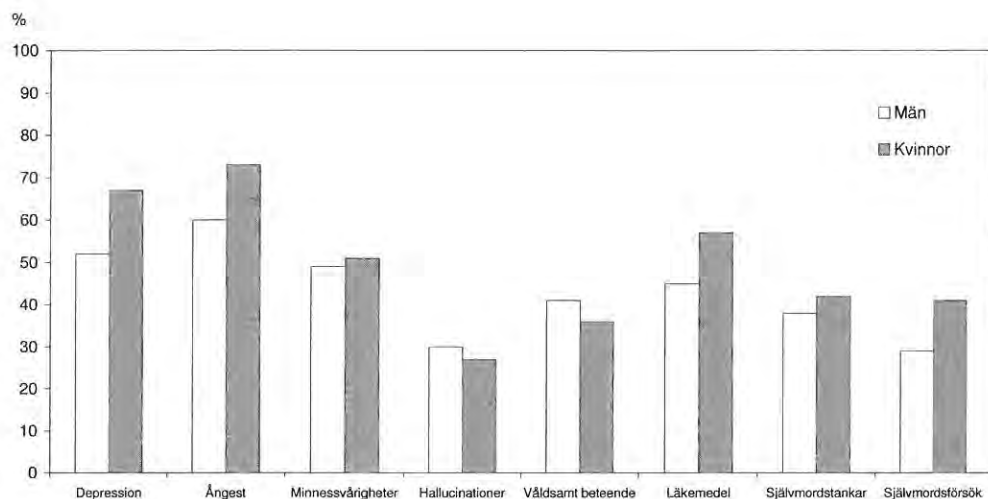

Figur 2.18 Intervjuade klienter som upplevt psykiska problem de senaste 30 dagarna före inskrivning fördelade efter kön, ålder och intagningsgrund (395 klienter)

Upplevda psykiska problem totalt i livet

Drygt hälften av de intervjuade har någon gång i sitt liv haft en allvarlig depression och ungefär två av tre har upplevt ångest. Minnesluckor eller svårigheter att förstå eller att koncentrera sig uppgav hälften och hallucinationer nästan var tredje klient. Sådana psykiska problem, med undantag av svårigheter att minnas, har rapporterats i högst utsträckning av klienter mellan 30 och 44 år. Andelen som upplevt psykiska problem av de redovisade slagen är högre bland kvinnor än bland män, med undantag av hallucinationer (Figur 2.19). Omkring hälften av de intervjuade har angett att de ordinerats läkemedel för något känslomässigt eller psykologiskt problem någon gång under livet. Att ha ordinerats läkemedel var vanligare bland kvinnliga än manliga klienter och vanligast i åldersgruppen 30–44 (Tabell 2.41–2.48). Bortfallet för samtliga dessa frågor är ungefär 10 procent bland männen och 3 procent bland kvinnorna.

Svaren på frågor som gällde upplevda svårigheter att kontrollera våldsamt beteende, allvarligt menade självmordstankar respektive faktiskt gjorda självmordsförsök inkluderar även sådant som inte är direkt missbruksrelaterat. Närmare 40 procent har angett svårigheter med att kontrollera våldsamt beteende respektive haft allvarligt menade självmordstankar och var tredje har rapporterat att de gjort själv-

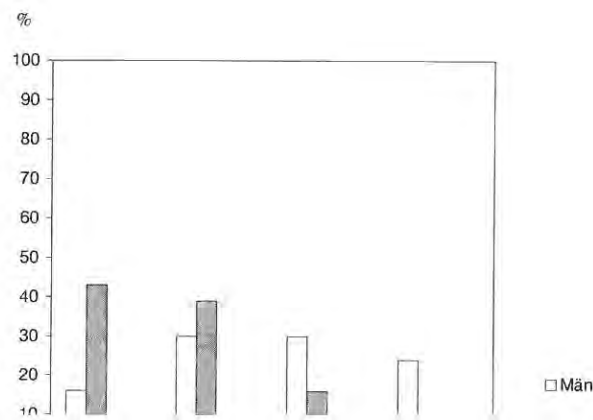

Figur 2.19 Upplevda psykiska problem totalt i livet för samtliga intervjuade klienter efter kön (Procentbasen är densamma som Tabellerna 2.41–2.48)

tionen finns efter ålder – svårigheter att kontrollera våldsamhet angavs av knappt 60 procent av åldersgruppen under 30 år, 43 procent av dem mellan 30 och 44 och 17 procent av dem som fyllt 45 år. Samma bortfallsfrekvens gäller här som vid ovan diskuterade resultat.

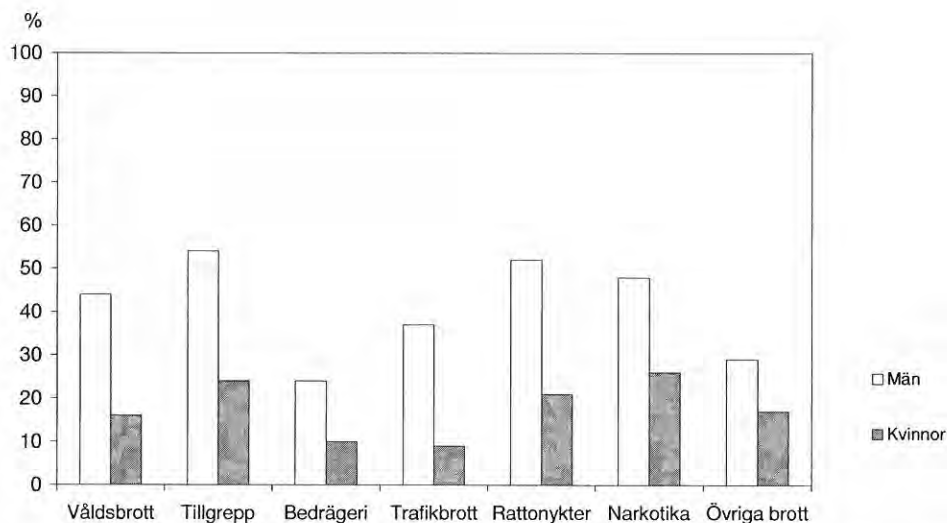
Kriminalitet

Frågan om kriminalitet i intervjuformuläret lyder: "Har Du blivit dömd för

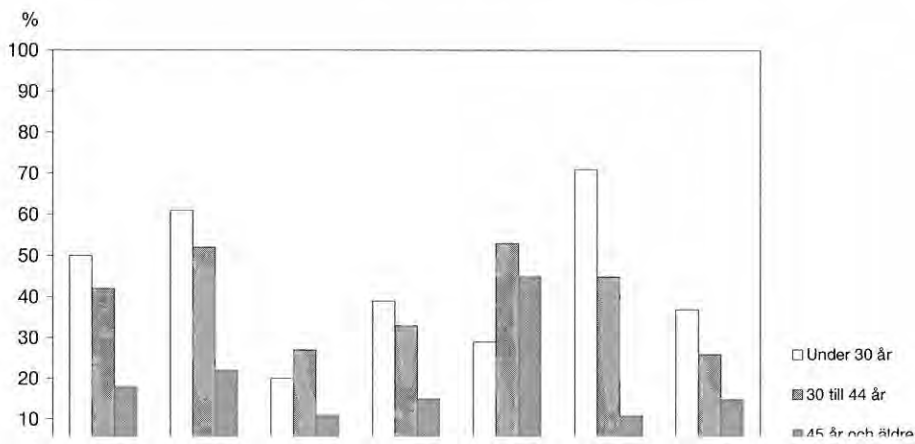

något/några brott?” De som svarat ja, fick följdfrågor om olika typer av brott och om domen gällde det senaste halvåret eller någon gång tidigare. De eventuella domens längd antecknades också. ”Domens längd” i nedanstående avser den totala tiden i fängelse, vilket betyder att ett års fängelse kan bestå av en eller flera brottspåföljder.

Totalt 73 procent av de intervjuade klienterna angav att de någon gång hade dömts för brott, 25 procent till fängelse i mindre än ett år och 17 procent till fängelse i

Figur 2.21 Intervjuade klienter som dömts, efter kön och brottskategori (409 män, 170 kvinnor)

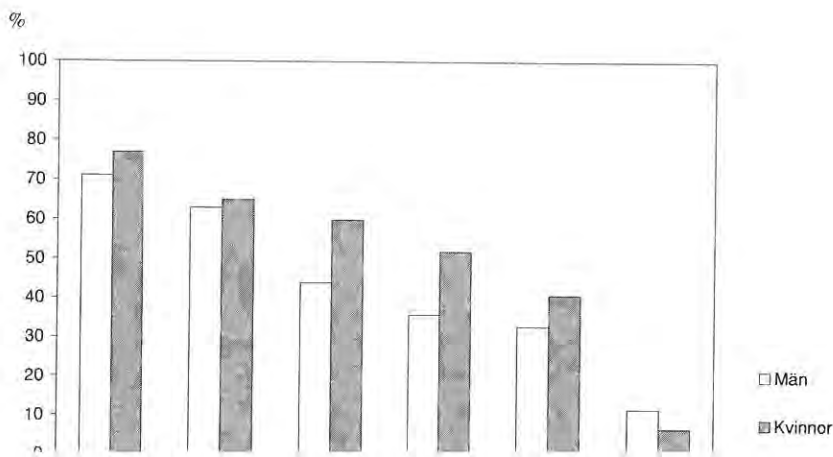
minst ett år. Ju yngre klient desto fler har dömts för brott (83, 79 resp 59%). Män har dömts i större utsträckning (80%) än kvinnor (55%) (Tabell 2.49).

De vanligaste brotten var tillgreppsbrott (40%) och rattonykterhet (39%) följt av narkotikabrott (37%), våldsbrott (32%) och trafikbrott (26%). Arton procent har dömts för bedrägeri och 22 procent för övriga brott. För samtliga redovisade brottslag gäller att män har dömts i större utsträckning än kvinnor. Två av tre av klienter under 30 år har dömts för narkotikabrott och nästan lika stor andel för tillgreppsbrott. Det är bara rattonykterhet de har dömts för i mindre utsträckning än de två äldre grupperna. De äldsta har dömts i minst utsträckning för olika brott (Figurerna 2.20–2.22).

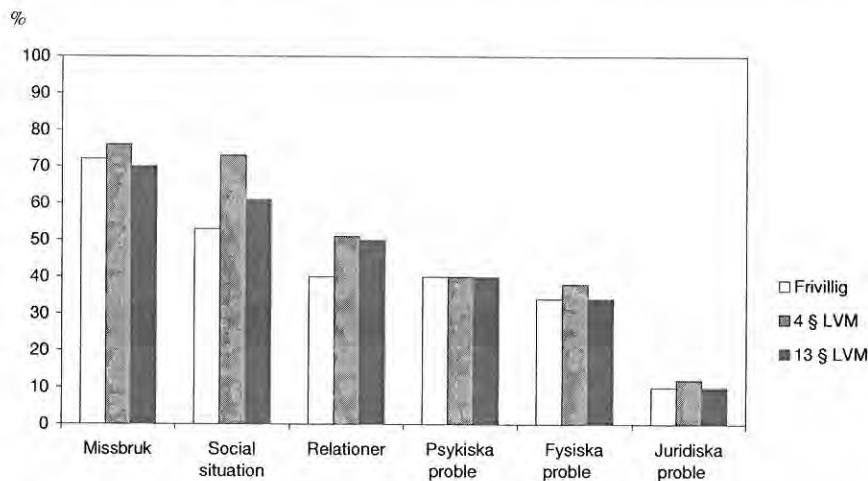
Önskemål om hjälp och stöd

Klienterna tillfrågades om de önskade hjälp vid den aktuella institutionen med olika typer av problem (Tabell 2.51). Frågan har liksom alla övriga frågor i inskrivningsintervjun ställts under de två första veckorna av vistelsen vid LVM-hemmet. Vanligast var önskan om hjälp med missbruks- och sociala problem (72 respektive 64%). Sociala problem avser utbildning, boende, ekonomi, arbete och fritid. Därefter följde önskemål om hjälp med fysiska och psykiska hälsoproblem samt relationsproblem (Figur 2.23).

Kvinnorna önskade stöd och hjälp inom samtliga områden, utom med juridiska problem, i större utsträckning än männen. När det gäller önskemål om hjälp med relationsproblem avsåg kvinnorna oftast relationen till de egna barnen och därefter till partnern. Män önskade oftast hjälp med relationen till partnern och därefter till barnen.

Andelen som uttryckte önskemål om stöd och hjälp var högst bland klienter mellan 30 och 44 år. De klienter som vårdades enligt 4 § LVM önskade något oftare hjälp med olika problem än de övriga (Figur 2.24). De som vårdas med tvång vill alltså ha hjälp med olika problem i lika stor utsträckning som de frivilligt vårdade.

Figur 2.24 Intervjuade klienter efter intagningsgrund och önskemål om hjälp inom olika områden (112 Frivilliga, 215 § 4 LVM, 334 § 13 LVM)

Sammanfattning av resultat för olika klientgrupper

Kvinnor och män

Kvinnorna är i genomsnitt ett år yngre än männen. Relativt sett fler kvinnor än män vårdades med stöd av lagen om tvångsvård. De tvångsvårdade fördelade sig emellertid jämnt mellan 4 § och 13 § LVM oberoende av kön. Manliga klienter återkom i större utsträckning än de kvinnliga till en institution där de vårdats tidigare. 54 procent av kvinnorna och 72 procent av männen var ensamboende. Tre gånger så stor andel av sammanboende kvinnor som av sammanboende män levde tillsammans med någon som också missbrukar. Drygt var tredje, såväl man som kvinna, har barn under 18 år. Tre av fyra av de kvinnor och i stort sett varannan av de män som hade barn hade den juridiska vårdnaden om sina barn. Vad gäller umgänge med missbrukare eller icke-missbrukare är skillnaderna mellan män och kvinnor obetydliga.

kotikaanvändning medan det motsatta förhållandet gäller i fråga om debut i regelbunden alkoholanvändning.

Kvinnorna i materialet hade sin försörjning genom socialbidrag eller sjukpenning oftare än männen. Kvinnor anger i högre grad än män olika psykiska problem. Män och kvinnor har angett allvarliga självmordstankar i lika utsträckning men det är vanligare att kvinnorna har gjort verklighet av sina tankar och gjort självmordsförsök. Drygt varannan kvinna och två av fem män har vårdats inom psykiatrien medan andelen som vårdats för sitt missbruk tidigare är lika för båda könen. Männen har dömts för brott i större utsträckning än kvinnorna men kvinnorna oftare för brott som inte lett till fängelsepåföljd. Relativt sett fler kvinnor än män uttryckte önskemål om hjälp med olika problem. Frågan gällde om de ville ha hjälp från institutionen.

Ålder

29 procent av de intervjuade är under 30 år, 37 procent mellan 30 och 44 och 24 procent 45 år fyllda. Endast 7 procent av den yngsta gruppen vårdades frivilligt enligt SoL. Generellt gäller att ju äldre klient desto större andel frivilligt vårdade. För dem under 30 år var det oftast första vårdtillfället på ifrågavarande institution. Omkring var tredje av de yngsta, hälften av dem mellan 30 och 44 år, och knappt tre fjärdedelar (72%) av de äldsta hade egen bostad. Andelen bostadslösa var högst i mellangruppen (20%).

Andelen ensamboende var lägst bland de yngsta, av vilka var fjärde bodde med föräldrar eller någon annan som inte var partner eller eget barn. Den äldsta gruppen har i störst utsträckning umgänge med icke-missbrukare.

Mellangruppen, de mellan 30 och 44 år, har i störst utsträckning barn under 18 år. De yngsta har större erfarenhet av fosterhemsplaceringar under sin uppväxt än de två äldre grupperna. De äldsta har upplevt psykiska problem eller missbruk under sin uppväxt i mindre utsträckning än de två yngre åldersgrupperna (37, 52 resp 46%).

De yngsta har lägst utbildning. Drygt hälften i den yngsta, en av tre i mellangruppen och en av åtta i den äldsta gruppen är socialbidragstagare.

Den yngsta gruppens missbruk som lett till inskrivning är mest narkotika, antingen enbart eller i kombination med läkemedel, den äldsta gruppens mest enbart alkohol medan mellangruppens missbruk har alla varianter representerade. Praktiskt taget samtliga i den yngsta gruppen brukar eller har brukat narkotika. Motsvarande andel i mellangruppen var 79 procent och 34 procent bland de äldsta. Den yngsta gruppen är också mest bevandrad vad gäller bruket av olika typer av narkotiska preparat. Ju yngre klient, desto tidigare debutålder i regelbundet bruk av olika preparat.

pen har angett olika typer av psykiska hälsoproblem i mindre utsträckning än de två yngre grupperna. Mellangruppen, de mellan 30 och 44 år, har rapporterat allvarliga självmordstankar och gjort självmordsförsök i större utsträckning än den äldsta gruppen. De har också medicinerats respektive vårdats för psykiska problem och fått tidigare vård för sitt missbruk i något större utsträckning än de yngsta och de äldsta.

De äldsta klienterna har i minst utsträckning dömts för olika brott. I fråga om olika brottsslag har de två yngre grupperna oftare dömts framför allt för våldsbrott, tillgrepps- samt narkotikabrott. De två äldre grupperna har dömts för rattonykterhet oftare än den yngsta gruppen. Andelen som har uttryckt önskemål om stöd och hjälp med olika problem är lägst i den äldsta klientgruppen. Tre av fyra bland de yngsta, fyra av fem i mellangruppen och tre av fem i den äldsta gruppen har uttryckt önskemål om hjälp för sina missbruksproblem vid den enhet där de vistades.

Intagningsgrund

Av de intervjuade skrevs hälften in enligt 13 § LVM, en av sex enligt 6 § SoL och en av tre enligt 4 § LVM. De frivilligt vårdade har vistats i störst utsträckning på samma institution tidigare. Att ha egen bostad är ovanligast bland de enligt 4 § LVM vårdade klienterna och andelen helt bostadslösa är också högst bland dem. Tre av fyra av de frivilligt vårdade var ensamboende, vilket är något högre än de i två andra grupperna. Att ha en missbrukande partner var något vanligare bland de tvångsvårdade än bland de frivilligt vårdade. Att ha barn under 18 år var lika vanligt oberoende av klienternas intagningsgrund men de tvångsvårdade hade oftare än de frivilligt vårdade vårdnaden om alla sina barn.

Förhållandevis fler av 4 § LVM-klienterna än av de andra har varit fosterhemsplacerade under sin uppväxt.

Bland de tvångsvårdade fanns relativt sett fler som inte hade fullföljd grundskoleutbildning. 4 § LVM-vårdade hade oftast sin försörjning genom socialbidrag eller anhöriga och i minst utsträckning genom lön, a-kassa eller sjukpenning. Andelen som använder eller har använt narkotika är högst i denna grupp, både totalt och i fråga om vart och ett av de olika preparaten. Intagningsgrund har inget samband med om man har vårdats inom psykiatri eller för missbruket tidigare. Såväl hepatit B som hepatit C är vanligast bland klienter som vårdades enligt 4 § LVM. I fråga om psykisk hälsa finns inga större skillnader mellan klienterna efter intagningsgrund. Större andel av de enligt 4 § LVM inskrivna har dömts för vålds-, tillgrepps- respektive narkotikabrott men har generellt inte dömts för andra brott i nämnvärt större utsträckning än de två andra grupperna. Denna grupp har också i störst utsträckning uttryckt önskemål om hjälp med sociala problem, det vill säga utbildning, ar-

3 Klienter fördelade på institutioner utifrån differentieringsgrund

Den 1 januari 2000 drev SiS 15 LVM-institutioner med totalt 350 platser. Tabell 3.1 (bilaga 3) ger en kortfattad beskrivning av LVM-institutionerna avseende platsantal, platstyp och målgrupp (kön, ålder, vårdbehov och drogtyp) som det såg ut i början av år 2000. Beskrivningen bygger på den differentiering som fastlagts av SiS centralt och som framgår av SiS Verksamhetsplan för budgetåret 2000. Tre av dessa differentieringsgrunder användes för en beskrivning av institutionernas klientprofiler, nämligen kön, vårdbehov och drogtyp.

Tabell 3.2a–3.2c redovisar dels platsantal, dels hur klienterna fördelade sig på institutionerna. Beläggningen var rätt jämn avseende de tre indelningsgrunderna. Tabellerna 3.3–3.25 beskriver hur klientprofilerna skiljer sig mellan LVM-institutionerna för ett urval av klientvariabler. Redovisningen baserar sig på alla klienter under 2000, d v s inkluderar även de för vilka det endast finns journaldata.

Differentieringsgrund Kön

Under år 2000 tog fem institutioner emot enbart kvinnor, åtta vårdade endast män och två institutioner tog emot både män och kvinnor. Sedan 1998 har SiS endast två institutioner som tar emot både män och kvinnor. Manliga klienter dominerade på

Tabell 3.26 Sammanfattning av klientprofiler fördelat efter differentieringsgrund Kön

	Institutioner för endast män %	Institutioner för endast kvinnor %	Institutioner för båda könen %
Kvinnor	0	100	21
Yngre än 45 år	62	69	63
Tvångsomhändertagna	78	90	62
Bostadslösa	21	16	15
Ensamstående	75	51	74
Försörjda genom lön eller a-kassa	11	7	16
Försörjda genom sjukpenning	14	14	22
Försörjda genom sjukbidrag eller förtidspension	30	29	31
Försörjda genom socialbidrag eller anhörig	30	38	25
Försörjda genom ålderspension	4	1	1

de institutioner som var avsedda för båda könen (79% män). Andelen tvångsomhändertagna var lägst på institutioner avsedda för båda könen och högst på kvinnoinstitutionerna.

De institutioner som tog emot enbart män eller de facto nästan bara hade manliga klienter, hade i genomsnitt något äldre klientel än kvinnoinstitutionerna. Andelen bostadslösa var högst bland klienter på mansinstitutioner. Andelen ensamstående var lägst på kvinnoenheterna. På samtliga institutioner var andelen klienter som försörjde sig på lön eller a-kassa låg. Lägst var den dock på institutioner för endast kvinnor. Andelen klienter som försörjde sig på sjukpenning var något högre på könsblandade än enkönade institutioner. I övrigt förelåg inga nämnvärda skillnader mellan institutioner vad gäller klienternas försörjningssätt. På blandade institutioner fanns något större andel klienter med alkohol enbart som intagningsorsak och förhållandevis färre med narkotikamissbruk som orsak till inskrivning (Tabell 3.26 samt Tabell 3.8 i bilaga 3). Läkemedelsmissbruk som intagningsorsak var mest utbredd på kvinnoinstitutionerna.

Differentieringsgrund Vårdbehov

LVM-institutionerna inriktar sig på att hjälpa människor med olika typer av vårdbehov. Under år 2000 var fyra institutioner speciellt inriktade mot klienter med psykiska störningar. Ytterligare tre institutioner tog emot klienter som förutom psykiska störningar också var våldsbenägna. Tre institutioner hade inriktning mot klienter med stort omvårdnadsbehov. Resterande två institutioner hade ingen speciell inrikt-

Tabell 3.27 Sammanfattning av klientprofiler fördelat efter differentieringsgrund Vårdbehov

	Typ av institution			
	Psykiskt störda %	Våldsamma och psykiskt störda %	Omvårdnad %	Allmänt vårdbehov %
Kvinnor	22	27	48	18
Yngre än 45 år	82	65	47	60
Tvångsomhändertagna	92	88	74	63
Bostadslösa	20	17	27	14
Ensamstående	61	70	69	74
Försörjda genom lön eller A-kassa	7	9	9	17
Försörjda genom sjukpenning	6	20	12	22
Försörjda genom sjukbidrag eller förtidspension	22	33	42	26
Försörjda genom socialbidrag eller anhörig	47	29	25	23

ning när det gäller vårdbehov utan har här förts till kategorin ”allmänt vårdbehov”. En speciell inriktning gentemot klienter med en viss typ av vårdbehov utesluter nödvändigtvis inte att även klienter med andra behov tas emot.

Störst andel kvinnliga klienter (48%) fanns på institutioner som tog emot klienter med stort omvårdnadsbehov (Tabell 3.27 samt Tabell 3.11 i bilaga 3). Klienter på institutioner som här klassificerats i gruppen allmänt vårdbehov hade till 82 procent manligt klientel. Institutioner avsedda för psykiskt störda hade nästan lika hög andel män, det yngsta klientelet och högst andel tvångsomhändertagna. Alkoholmissbruk var i större utsträckning inskrivningsorsak på institutioner avsedda för klienter med omvårdnad eller allmänt vårdbehov och narkotika vanligast bland klienter inskrivna på institutioner som tog emot psykiskt störda missbrukare med eller utan våldstendenser. På institutioner med både psykiskt störda och våldsamma klienter fanns största andelen klienter som tidigare varit vårdade inom psykiatri men andelen är nästan lika hög bland klienter som placerats på institutioner för allmänt vårdbehov.

Differentieringsgrund Drogtyp

En ganska grov indelning i tre kategorier av institutioner baserade på typ av drogproblem har här gjorts: institutioner som tog emot klienter med alkoholmissbruk, inklusive blandmissbruk (två institutioner), institutioner som tog emot klienter med narkotikamissbruk, inklusive blandmissbruk (tre institutioner), samt institutioner som tog emot klienter med alla typer av alkohol- och drogmissbruk (tio institutioner). Första gruppen av institutioner prioriterar behandling av klienter med främst

Tabell 3.28 Sammanfattning av klientprofiler fördelat efter differentieringsgrund Drogtyp

	Typ av institution		
	Alkohol inklusive blandmissbruk	Narkotika inklusive blandmissbruk	Alla drogtyper
	%	%	%
Kvinnor	59	61	15
Yngre än 45 år	47	99	64
Tvångsomhändertagna	78	95	77
Bostadslösa	17	11	20
Ensamstående	66	42	72
Försörjda genom lön eller A-kassa	14	8	10
Försörjda genom sjukpenning	19	6	15
Försörjda genom sjukbidrag eller förtidspension	42	3	30
Försörjda genom socialbidrag eller anhörig	15	66	31

alkoholproblem, den andra gruppen klienter med främst narkotikaproblem. Den tredje gruppen har ingen sådan prioritering. I denna indelning kan läkemedelsmissbruk ingå under samtliga tre kategorier.

Differentieringsgrund efter drogtyp är tydligast i fråga om de institutioner som tar emot främst narkotikamissbrukare. Endast 7 procent av deras klienter var inskrivna för enbart alkoholmissbruk. Läkemedelsmissbrukare var oftare placerade på dessa än andra institutioner (Tabell 3.24 samt Tabell 3.28 i bilaga 3).

Institutionerna med inriktning mot narkotikamissbruk hade det yngsta klientelet, endast en procent av dem hade fyllt 45 år. 95 procent var tvångsintagna. Andelen ensamstående var lägst bland dessa klienter. Två av tre var försörjda genom socialbidrag eller anhöriga.

Sammanfattning

Klientprofilerna visar att den tänkta differentieringen av institutionerna vad gäller klienttyp efterföljs i praktiken. Vad gäller differentiering efter kön finns endast två blandade institutioner kvar och deras klienter är till fyra femtedelar män, vilket i praktiken betyder att de i det närmaste kan betraktas som mansinstitutioner. De institutioner som skulle ta emot personer med psykisk störning gjorde också oftare det än andra institutioner. De institutioner som var profilerade mot alkoholmissbruk respektive narkotikamissbruk tog också ofta emot främst klienter med dessa problem.

LVM-klienterna 1996 till 2000 – en jämförelse

Samtliga klienter år 2000

De frivilliga utgör en femtedel av klienterna år 2000. Motsvarande andel var 17 procent år 1999 jämfört med en femtedel 1998, och en tredjedel åren 1996 respektive 1997. De omedelbart omhändertagnas andel är hälften av klientelet och har så varit under alla åren sedan dokumentationen började år 1996. Andelen som är intagna på ifrågavarande enhet för första gången håller sig på 70-procentsnivån. Andelen utan egen bostad är i stort sett oförändrad (52%) men de helt bostadslösa andel är år 2000 19 procent (14, 15, 17 resp 14% för åren 1996–1999). Blandmissbruket bland dem som skrivs in på LVM-hemmen höll sig på 1999 års höga nivå på drygt 40 procent.

Intervjuade klienters representativitet 1996–2000

Mot bakgrund av att 75, 70, 61, 67 respektive 68 procent av LVM-klienterna har intervjuats under åren 1996–2000 är det befogat att ställa frågan om en jämförelse

ning mellan de intervjuade och dem som inte intervjuats. De yngre klienterna och kvinnorna har varit underrepresenterade bland de intervjuade i förhållande till sin andel i hela klientgruppen. Den yngsta gruppens underrepresentation ökade från 2 procentenheter år 1996 till 5 procentenheter år 1997, var 4 procentenheter år 1998, 3 procentenheter år 1999 men har en överrepresentation på 3 procentenheter år 2000. Vad gäller kvinnors andel var de både 1996 och 1997 representerade bland de intervjuade i förhållande till sin andel i klientgruppen men var år 1998 underrepresenterade med 6 procentenheter. År 1999 var kvinnors underrepresentation av storleksordningen 3 procentenheter men år 2000 är de återigen representerade i förhållande till sin andel i hela klientgruppen.

Åren 1996 och 1997 var nya respektive gamla klienter representerade i intervjugruppen i förhållande till sin andel i hela klientgruppen men nya klienter var år 1998 aningen överrepresenterade bland de intervjuade (3%). År 1999 var vi tillbaka i jämn representation (1% överrepresentation) och år 2000 i en överrepresentation med tre procentenheter. Vad sedan gäller intagningsgrund har de frivilligt vårdade varit något överrepresenterade bland de intervjuade och de enligt 13 § LVM intagna något underrepresenterade, dock konstant över åren. År 2000 var de frivilliga underrepresenterade med 4 procentenheter och de som vårdades enligt 4 § LVM överrepresenterade med lika mycket. De helt bostadslösa och de ensamstående är något underrepresenterade bland de intervjuade men i ungefär samma utsträckning varje år.

Alkoholmissbrukarnas överrepresentation bland de intervjuade är i stort sett konstant över åren 1996–1998. År 1999 sjönk deras andel bland både män och kvinnor. År 2000 ökar alkoholmissbrukares andel bland kvinnorna men sjunker bland männen. En skillnad som i viss mån påverkade jämförelserna mellan å ena sidan åren 1996 och 1997 och å andra sidan år 1998 är skillnaden i kvinnors representation bland de intervjuade i förhållande till sin andel av hela klientgruppen. Åren 1999 och 2000 är detta inget problem. Narkotika- och blandmissbrukares andel är högre under år 1999 än de tidigare åren och år 2000 bland männen men inte bland kvinnorna.

Skillnader i resultat mellan de intervjuade 1999–2000

Sammanfattningsvis kan man säga att SiS fortsätter att få allt färre frivilligt vårdade klienter. Klienterna tenderar att bli yngre och fördelningen mellan de tre redovisade ålderskategorierna jämnare. Kvinnors andel av de tvångsinskrivna fortsätter att öka. Endast 7 procent av kvinnorna vårdades frivilligt, vilket är hälften så stor andel som 1999. De omedelbart omhändertagna kvinnornas andel ökar bland LVM-klienterna.

der 18 år. Narkotika- och blandmissbrukares andel ökar bland männen och rena alkoholisters andel bland kvinnorna. Var tredje kvinna var år 1999 inskriven för alkoholmissbruk enbart. År 2000 utgör alkoholisterna nästan hälften bland kvinnliga klienter. Oberoende av vilken typ av aktuellt missbruk som har föranlett inskrivning på en LVM-institution visar jämförelsen mellan åren 1996 och 1999 att andelen som under någon period i sitt liv har använt narkotika regelbundet ökar. År 2000 gäller detta fortfarande bland männen men inte bland kvinnorna – så tydlig är ökningen av alkoholister bland dem. Bland de yngsta klienterna, oberoende av kön, fortsätter dock ökningen av opiatmissbrukare.

Det är viktigt att vara medveten om att den bild som ges av de årliga rapporterna över LVM-klienter inte kan ge någon egentlig bild av missbrukets utveckling eller ens av missbrukets art i samhället. Klienternas sammansättning och eventuella förändringar i sammansättningen över åren är ytterst beroende av vilka klienter socialtjänsten uppmärksammar och ansöker om LVM för. Den tydligaste skillnaden över åren är ändå att antalet LVM-klienter minskar.

Bilaga 1

Tabell 1.1 Samtliga klienter efter datainsamlingsmetod och ålder

	Grundläggande dokumentation	Intervju	Totalt
	%	%	%
Under 30 år	20	29	26
30 till 44 år	40	37	38
45 år och äldre	40	34	36
Procentbas, antal	309	661	970

Tabell 1.2 Samtliga klienter efter datainsamlingsmetod och kön

	Grundläggande dokumentation	Intervju	Totalt
	%	%	%
Män	72	72	72
Kvinnor	28	28	28
Procentbas, antal	309	661	970

Behandlingskontakt

Tabell 1.3 Samtliga klienter efter datainsamlingsmetod och tidigare kontakt med enheten

	Grundläggande dokumentation	Intervju	Totalt
	%	%	%
Ny klient	64	72	69
Tidigare kontakt med enheten	36	28	31
Procentbas, antal	307	659	966
Bortfall, antal	2	2	4
Totalt, antal	309	661	970

Tabell 1.4 Samtliga klienter efter datainsamlingsmetod och främsta initiativtagare till vårdtillfället

	Grundläggande dokumentation	Intervju	Totalt
	%	%	%
Socialtjänst	80	75	77
Psykiatrisk-/somatisk vård	5	5	5
Polis	5	5	5
Eget initiativ	2	4	3
Anhöriga	4	7	6
Annat	4	4	4
Procentbas, antal	307	658	965
Bortfall, antal	2	3	5
Totalt, antal	309	661	970

Tabell 1.5 Samtliga klienter efter datainsamlingsmetod och intagningsgrund

	Grundläggande dokumentation	Intervju	Totalt
	%	%	%
Frivillig	31	17	21
4 § LVM	20	33	29
13 § LVM	49	50	50
Procentbas, antal	309	661	970

Levnadsform

Tabell 1.6 Samtliga klienter efter datainsamlingsmetod och huvudsaklig boendeform de senaste 30 dagarna

	Grundläggande dokumentation	Intervju	Totalt
	%	%	%
Egen bostad	50	53	52
Annat boende	24	30	29
Bostadslös	26	17	19
Procentbas, antal	231	652	883
Bortfall, antal	78	9	87
Totalt, antal	309	661	970

Tabell 1.7 Samtliga klienter efter datainsamlingsmetod och levnadsform de senaste 30 dagarna

	Grundläggande dokumentation	Intervju	Totalt
	%	%	%
Ensam	73	67	68
Ensam med barn	0	2	2
Samlevande	16	13	14
Samlevande med barn	4	5	5
Samlevande föräldrar/annan	7	13	11
Procentbas, antal	233	652	885
Bortfall, antal	76	9	85
Totalt, antal	309	661	970

Utbildning, försörjning och sysselsättning

Tabell 1.8 Samtliga klienter efter datainsamlingsmetod och huvudsaklig försörjning de senaste 30 dagarna

	Grundläggande dokumentation	Intervju	Totalt
	%	%	%
Lön och a-kassa	12	10	11
Sjukpenning	16	15	15
Förtidspension och sjukbidrag	37	27	30
Ålderspension	5	2	2
Socialbidrag eller anhöriga	25	33	31
Annat	5	13	11
Procentbas, antal	223	652	875
Bortfall, antal	86	9	95
Totalt, antal	309	661	970

Alkohol- och narkotikaanvändning

Tabell 1.9 Samtliga klienter efter datainsamlingsmetod och bruk som föranlett inskrivning

	Grundläggande dokumentation	Intervju	Totalt
	%	%	%
Enbart alkohol	47	43	44
Enbart narkotika	10	16	14
Enbart läkemedel	0	1	1
Alkohol och narkotika	8	7	7
Alkohol och läkemedel	7	4	5
Narkotika och läkemedel	12	15	14
Alkohol, narkotika och läkemedel	11	6	8
Lösningsmedel, inklusive kombinationer	3	2	2
Dopingmedel, inklusive kombinationer	2	6	5

Behandlingshistoria

Tabell 1.10 Samtliga klienter efter datainsamlingsmetod och vård inom psykiatri

	Grundläggande dokumentation	Intervju	Totalt
	%	%	%
Ej vårdad inom psykiatri	(52)	55	55
Vårdad inom psykiatri	(48)	45	45
Procentbas, antal	29	617	646
Bortfall, antal	280	44	324
Totalt, antal	309	661	970

Tabell 1.11 Samtliga klienter efter datainsamlingsmetod och tidigare vård för missbruk

	Grundläggande dokumentation	Intervju	Totalt
	%	%	%
Ej tidigare vård för missbruk	(0)	6	5
Tidigare vård för missbruk	(100)	94	95
Procentbas, antal	136	630	766
Bortfall, antal	173	31	204
Totalt, antal	309	661	970

Fysisk hälsa

Tabell 1.12 Samtliga klienter efter datainsamlingsmetod och förekomst av kroppsliga skador eller sjukdomar som påverkar livsföringen

	Grundläggande dokumentation	Intervju	Totalt
	%	%	%
Ej kroppsliga skador eller sjukdomar	59	55	56
Har kroppsliga skador eller sjukdomar	41	45	44

Bilaga 2

Tabell 2.4 Intervjuade klienter efter kön och ålder

	Män	Kvinnor	Totalt
	%	%	%
Under 30 år	29	30	29
30 till 44 år	36	39	37
45 år och äldre	35	31	34
Procentbas, antal	479	182	661

Tabell 2.5 Intervjuade klienter efter kön och intagningsgrund

	Män	Kvinnor	Totalt
	%	%	%
Frivillig	21	7	17
4 § LVM	31	37	32
13 § LVM	48	56	51
Procentbas, antal	479	182	661

Tabell 2.6 Intervjuade klienter efter ålder och intagningsgrund

	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Totalt
	%	%	%	%
Frivillig	7	18	24	17
4 § LVM	42	32	26	32
13 § LVM	51	50	50	51
Procentbas, antal	191	244	226	661

Behandlingskontakt

Tabell 2.7 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och tidigare kontakt med enheten

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ny klient	69	78	85	67	65	51	78	75	72
Tidigare kontakt med enheten	31	22	15	33	35	49	22	25	28
Procentbas, antal	478	181	191	242	226	112	214	333	659
Bortfall, antal	1	1	0	2	0	0	1	1	2
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.8 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och främsta initiativtagare till vårdtillfället

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Socialtjänst	74	78	74	73	78	63	78	77	75
Psykiatrisk-/somatisk vård	4	6	3	8	2	1	4	6	5
Polis	5	4	5	4	6	1	4	7	5
Eget initiativ	5	1	1	4	6	24	0	0	4
Anhöriga	7	8	9	7	6	4	7	8	7
Annat	5	3	8	4	2	7	7	2	4
Procentbas, antal	477	181	191	242	225	112	214	332	658
Bortfall, antal	2	1	0	2	1	0	1	2	3
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Levnadsform

Tabell 2.9 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och huvudsaklig boendeform de senaste 30 dagarna

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Egen bostad	50	61	34	50	72	64	42	56	53
Annat boende	32	26	53	30	12	22	37	29	30
Bostadslös	18	13	13	20	16	14	21	15	17
Procentbas, antal	474	178	188	239	225	111	211	330	652
Bortfall, antal	5	4	3	5	1	1	4	4	9
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.10 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och levnadsform de senaste 30 dagarna

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ensam	72	54	54	69	75	74	62	68	67
Ensam med barn	1	4	1	3	2	3	2	2	2
Samlevande utan barn	8	26	14	11	15	12	12	14	13
Samlevande med barn	6	4	5	8	3	7	3	6	5
Samlevande föräldrar/annan	13	12	26	9	5	4	21	10	13
Procentbas, antal	473	179	187	240	225	111	210	331	652
Bortfall, antal	6	3	3	4	1	1	5	3	9
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.11 Samboende intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och om partners missbruk*

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Har ej missbruksproblem	78	38	65	61	66	60	61	67	64
Har missbruksproblem	22	62	35	39	34	40	39	33	36
Procentbas, antal	126	68	83	64	47	25	75	94	194
Bortfall, antal	1	8	1	2	6	1	2	6	9
Totalt, antal	127	76	84	66	53	26	77	100	203

* Tabellen är baserad på 203 klienter som uppgett att de är samboende (ej ensam med barn) (se Tabell 2.10).

Familj och umgänge

Tabell 2.12 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och förekomst av barn under 18 år

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Inga egna barn under 18 år	70	65	80	50	80	65	70	70	69
Egna barn under 18 år	30	35	20	50	20	35	30	30	31
Procentbas, antal	462	178	182	237	221	107	208	325	640
Bortfall, antal	17	4	9	7	5	5	7	9	21
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.13 Intervjuade klienter efter kön, ålder, intagningsgrund och om de har vårdnaden om sina barn eller ej

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Mist vårdnaden om något eget barn	52	24	29	43	52	53	44	38	43
Har vårdnaden om alla egna barn	48	76	71	57	48	47	56	62	57
Procentbas, antal	128	59	34	113	40	34	61	92	187
Bortfall, antal	10	3	2	6	5	4	2	7	13
Totalt, antal	138	62	36	119	45	38	63	99	200

Tabellen är baserad på 200 klienter som uppgett att de har egna barn under 18 år (se Tabell 2.12).

Tabell 2.14 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och umgänge med missbrukare eller icke missbrukare

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Inget regelbundet umgänge	8	10	7	10	10	10	9	8	9
Umgås endast med ej missbrukare	19	27	10	18	35	29	13	24	21
Umgås endast med missbrukare	31	28	30	39	18	30	36	25	30
Umgås med både missbrukare och ej missbrukare	42	35	53	33	37	31	42	43	40
Procentbas, antal	433	175	178	230	200	99	202	307	608
Bortfall, antal	46	7	13	14	26	13	13	27	53
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Uppväxtmiljö

Tabell 2.15 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och huvudsaklig uppväxt i fosterhem under uppväxten

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ej uppväxt i fosterhem	84	86	81	85	88	89	83	85	85
Uppväxt i fosterhem	16	14	19	15	12	11	17	15	15
Procentbas, antal	431	175	180	228	198	97	202	307	606
Bortfall, antal	48	7	11	16	28	15	13	27	55
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.16 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och förekomst av missbruk och psykiska problem i uppväxtmiljön

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Förekom inte	58	46	54	48	63	59	51	56	55
Missbruk	23	23	23	25	20	22	23	23	23
Psykiska problem	9	11	9	11	8	4	10	10	9
Missbruk och psykiska problem	10	20	14	16	9	15	16	11	13
Procentbas, antal	428	173	179	226	196	98	199	304	601
Bortfall, antal	51	9	12	18	30	14	16	30	60
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Utbildning, försörjning och sysselsättning

Tabell 2.17 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och utbildning

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ej fullföljd grundskola	13	21	21	16	9	11	18	15	15
Fullföljd grundskola	52	45	56	50	46	50	48	51	50
Fullföljt gymnasium	30	22	21	27	33	32	26	27	28
Fullföljd eftergymnasial utbildning	5	12	2	7	12	7	8	7	7
Procentbas, antal	468	181	187	238	224	108	213	328	649
Bortfall, antal	11	1	4	6	2	4	2	6	12
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.18 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och huvudsaklig försörjning de senaste 30 dagarna

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Lön eller a-kassa	11	8	7	9	13	18	5	11	10
Sjukpenning	14	17	9	15	19	16	12	16	14
Förtidspension eller sjukbidrag	28	26	4	31	42	24	26	29	27
Ålderspension	2	0	0	0	5	3	1	2	2
Socialbidrag eller anhöriga	32	37	57	34	14	28	42	30	34
Annat	13	12	23	11	7	11	14	12	13
Procentbas, antal	471	181	186	241	225	111	210	331	652
Bortfall, antal	8	1	5	3	1	1	5	3	9
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Alkohol- och narkotikaanvändning

Tabell 2.19 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och inskrivningsorsak

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Enbart alkohol	41	47	6	36	81	60	34	43	43
Enbart narkotika	16	16	32	16	3	11	21	15	16
Enbart läkemedel	2	2	1	2	2	4	2	1	2
Alkohol och narkotika	7	8	6	11	4	4	6	8	7
Alkohol och läkemedel	3	5	4	4	5	2	5	4	4
Narkotika och läkemedel	14	16	33	12	0	4	20	14	14
Alkohol, narkotika och läkemedel	8	3	7	8	3	4	7	7	6
Lösningsmedel, inklusive kombinationer	2	1	3	3	1	2	1	3	2
Dopingmedel, inklusive kombinationer	7	2	8	8	1	9	4	5	6
Procentbas, antal	472	179	188	239	224	111	209	331	651
Bortfall, antal	7	3	3	5	2	1	6	3	10
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.20 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och andel som brukar/har brukat narkotika regelbundet

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Någonsin brukat narkotika	69	66	96	79	34	54	77	68	69
Procentbas, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.21 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och aktuellt bruk av alkohol

Alkohol	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Någonsin brukat regelbundet*	91	94	86	91	98	95	90	92	92
Använt senaste 30 dagarna	59	59	33	62	80	70	48	62	59
Procentbas, antal	433	177	182	231	197	98	203	309	610
Bortfall, antal	46	5	9	13	29	14	12	25	51
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

* Alkoholkonsumtion under minst tre dagar i veckan eller minst två dagar i följd per vecka, inklusive alkohol till berusning.

Tabell 2.22 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och aktuellt bruk av alkohol till berusning

Alkohol	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Någonsin brukat till berusning*	84	89	81	84	92	85	85	86	86
Använt senaste 30 dagarna	52	48	29	56	66	59	41	55	51
Procentbas, antal	433	177	182	231	197	98	203	309	610
Bortfall, antal	46	5	9	13	29	14	12	25	51
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

* En konsumtionsnivå om fem eller fler standardglas per dag under minst tre dagar i veckan, eller berusad under minst två dagar i följd i veckan.

Tabell 2.23 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och aktuellt bruk av opiater

Opiater	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Någonsin brukat	49	38	77	49	14	36	51	46	46
Använt senaste 30 dagarna	30	19	55	23	4	19	34	24	27
Procentbas, antal	433	177	182	231	197	98	203	309	610
Bortfall, antal	46	5	9	13	29	14	12	25	51
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

* Minst tre dagar per vecka eller minst två dagar i följd i veckan.

177 av 281 användare har uppgett att de injicerat opiater.

Tabell 2.24 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och aktuellt bruk av dämpande mediciner

Dämpande mediciner	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Någonsin brukat*	54	51	82	55	25	34	64	53	53
Använt senaste 30 dagarna	35	24	57	29	12	16	39	32	32
Procentbas, antal	433	177	182	231	197	98	203	309	610
Bortfall, antal	46	5	9	13	29	14	12	25	51
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

* Minst tre dagar per vecka eller minst två dagar i följd i veckan.

Tabell 2.25 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och aktuellt bruk av centralstimulantia

Centralstimulantia	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Någonsin brukat*	58	49	89	61	18	42	65	53	55
Använt senaste 30 dagarna	26	22	43	26	6	15	29	25	25
Procentbas, antal	433	177	182	231	197	98	203	309	610
Bortfall, antal	46	5	9	13	29	14	12	25	51
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

* Minst tre dagar per vecka eller minst två dagar i följd i veckan.

196 av 337 användare har angett att de injicerat centralstimulantia.

Tabell 2.26 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och aktuellt bruk av cannabis

Cannabis	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Någonsin brukat*	60	47	88	63	19	40	65	56	56
Använt senaste 30 dagarna	28	16	46	24	5	12	31	24	24
Procentbas, antal	433	177	182	231	197	98	203	309	610
Bortfall, antal	46	5	9	13	29	14	12	25	51
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

* Minst tre dagar per vecka eller minst två dagar i följd i veckan.

Tabell 2.27 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och aktuellt bruk av hallucinogener

Hallucinogener	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Någonsin brukat*	29	16	50	20	9	15	34	23	25
Använt senaste 30 dagarna	1	0	2	1	0	1	0	1	1
Procentbas, antal	433	177	182	231	197	98	203	309	610
Bortfall, antal	46	5	9	13	29	14	12	25	51
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

* Minst tre dagar per vecka eller minst två dagar i följd i veckan.

Tabell 2.28 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och aktuellt bruk av dopingpreparat

Dopingmedel	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Någonsin brukat [*]	9	1	13	6	1	4	10	5	6
Procentbas, antal	433	177	182	231	197	98	203	309	610
Bortfall, antal	46	5	9	13	29	14	12	25	51
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

^{*} Minst tre dagar per vecka eller minst två dagar i följd i veckan.

Tabell 2.29 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och regelbundet samt aktuellt bruk av fler än ett medel per dag

Fler än ett medel per dag	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Någonsin brukat	48	37	74	47	15	29	54	44	45
Använt senaste 30 dagarna	32	21	49	32	6	17	31	31	29
Procentbas, antal	433	177	182	231	197	98	203	309	610
Bortfall, antal	46	5	9	13	29	14	12	25	51
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

^{*} Minst tre dagar per vecka eller minst två dagar i följd i veckan.

85 av 192 användare av fler än ett medel per dag har uppggett att de injicerat.

Tabell 2.30 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och genomsnittlig debutålder för regelbundet bruk av olika preparat

	Kön				Ålder						Intagningsgrund						Totalt	
	Män		Kvinnor		Under 30 år		30 till 44 år		45 år och äldre		Frivillig		4 § LVM		13 § LVM			
	år	N	år	N	år	N	år	N	år	N	år	N	år	N	år	N		
Alkohol, regelbunden användning	21	314	24	135	15	102	20	179	28	168	23	78	20	141	22	230	22	449
	21	280	24	114	15	91	20	156	29	147	24	67	20	123	23	204	22	394
Berusning	21	280	24	114	15	91	20	156	29	147	24	67	20	123	23	204	22	394
Heroïn	22	115	21	33	20	91	25	50	26	7	24	15	22	65	21	68	22	148
Läkemedel	22	166	23	60	18	101	24	90	29	35	23	21	23	85	22	120	22	226
Kokain	21	27	18	7	19	20	24	11	19	3	20	2	19	12	22	20	21	34
Amfetamin	20	161	19	61	18	114	21	91	25	17	21	28	19	85	21	109	20	222
Cannabis	17	175	16	38	16	119	17	81	20	13	17	22	16	89	17	102	17	213
Lösningsmedel	15	37	18	11	14	18	16	23	19	7	14	8	16	14	16	26	16	48
Fler än ett medel per dag	20	162	20	47	17	108	22	84	27	17	21	21	19	84	21	104	20	209

27 klienter har använt LSD. Medeldebutåldern för regelbunden användning av LSD var 18 år.

12 klienter har använt dopingmedel. Medeldebutåldern för regelbunden användning av dopingmedel var 19 år.

Tabell 2.31 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och medelantalet år som de brukat olika preparat regelbundet

	Kön				Ålder						Intagningsgrund					
	Män		Kvinnor		Under 30 år		30 till 44 år		45 år och äldre		Frivillig		4 § LVM		13 § LVM	
	år	N	år	N	år	N	år	N	år	N	år	N	år	N	år	N
Alkohol, regelbunden användning	16	310	13	130	6	99	15	175	21	166	17	79	13	135	15	226
	15	275	13	102	6	85	15	154	20	138	17	67	13	121	14	189
Alkohol, berusning	15	275	13	102	6	85	15	154	20	138	17	67	13	121	14	189
Heroïn	6	110	5	30	4	89	9	44	12	7	8	13	6	60	6	67
Läkemedel	9	157	10	56	5	94	10	85	16	34	9	20	8	83	9	110
Amfetamin	9	160	6	57	5	108	11	90	14	19	10	25	8	87	8	105
Cannabis	10	179	8	36	6	118	13	81	17	16	11	22	9	87	10	106
Fler än ett medel per dag	9	166	8	47	6	110	12	84	15	19	10	21	8	85	9	107

26 klienter har uppgett att de använt kokain. Totalt har de använt kokain i 3 år.

24 klienter har uppgett att de använt LSD. Totalt har de använt LSD i 3 år.

23 klienter har uppgett att de använt ecstasy. Totalt har de använt ecstasy i 3 år.

13 klienter har uppgett att de använt lösningsmedel. Totalt har de använt lösningsmedel i 7 år.

13 klienter har uppgett att de använt dopingpreparat. Totalt har de använt dopingpreparat i 2 år.

Behandlingshistoria

Tabell 2.32 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och tidigare vård inom psykiatri

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Ej vårdad inom psykiatri	60	45	58	51	58	56	57	54	55
Vårdad inom psykiatri	40	55	42	49	42	44	43	56	45
Procentbas, antal	440	177	183	230	204	105	203	309	617
Bortfall, antal	39	5	8	14	22	7	12	25	44
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.33 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och tidigare vård för missbruk

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Ej tidigare vård för missbruk	6	6	8	5	5	4	7	6	6
Tidigare vård för missbruk	94	94	92	95	95	96	93	94	94
Procentbas, antal	451	178	181	236	212	103	210	316	629
Bortfall, antal	28	4	10	8	14	9	5	18	32
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Fysisk hälsa

Tabell 2.34 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och förekomst av kroppsliga skador/sjukdomar som påverkar livsföringen

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ej kroppsliga skador eller sjukdomar	53	58	68	55	44	47	55	57	55
Har kroppsliga skador eller sjukdomar	47	42	32	45	56	53	45	43	45
Procentbas, antal	469	179	186	238	224	107	210	331	648
Bortfall, antal	10	3	5	6	2	5	5	3	13
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

14 klienter är HIV-positiva, 36 är testade men resultatet är okänt.

Tabell 2.35 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och förekomst av hepatit B

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Har ej hepatit B	89	93	89	87	94	98	87	89	90
Har hepatit B	11	7	11	13	6	2	13	11	10
Procentbas, antal	423	166	169	220	200	102	194	293	589
Bortfall, antal	56	16	22	24	26	10	21	41	72
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.36 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och förekomst av hepatit C

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Har ej hepatit C	56	64	45	49	80	76	47	60	58
Har hepatit C	44	36	55	51	20	24	53	40	42
Procentbas, antal	424	168	168	223	201	102	197	293	592
Bortfall, antal	55	14	23	21	25	10	18	41	69
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.37 Klienter som brukar/brukat narkotika efter kön, ålder och intagningsgrund och förekomst av hepatit B

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Har ej hepatit B	85	91	89	84	89	96	84	87	87
Har hepatit B	15	9	11	16	11	4	16	13	13
Procentbas, antal	302	111	163	179	71	53	155	205	413
Bortfall, antal	31	10	21	14	6	7	11	23	41
Totalt, antal	333	121	184	193	77	60	166	228	454

Tabell 2.38 Klienter som brukar/brukat narkotika efter kön, ålder och intagningsgrund och förekomst av hepatit C

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Har ej hepatit C	42	50	44	40	56	58	36	47	44
Har hepatit C	58	50	56	60	44	42	64	53	56
Procentbas, antal	303	112	162	181	72	53	157	205	415
Bortfall, antal	30	9	22	12	5	7	9	23	39
Totalt, antal	333	121	184	193	77	60	166	228	454

Tabell 2.39 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och övergrepp efter missbruksdebuten

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ej övergrepp	57	30	48	43	58	57	48	48	49
Fysiska övergrepp	22	11	17	22	18	27	16	19	19
Psyksiska övergrepp	4	5	4	5	4	0	5	4	4
Sexuella övergrepp	0	1	0	1	0	0	0	0	0
Fysiska o psyksiska övergrepp	13	23	16	16	15	12	19	15	16
Fysiska o sexuella övergrepp	0	6	3	1	1	0	2	3	2
Psyksiska o sexuella övergrepp	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Samtliga övergrepp	3	22	11	11	3	3	9	10	9
Procentbas, antal	427	176	178	227	198	96	203	304	603
Bortfall, antal	52	6	13	17	28	16	12	30	58
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Psykisk hälsa de senaste 30 dagarna före inskrivning

Tabell 2.40 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och upplevelse av psykiska problem de senaste 30 dagarna

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ej upplevt psykiska problem	35	26	32	27	39	29	39	30	33
Upplevt psykiska problem	65	74	68	73	61	71	61	70	67
Procentbas, antal	414	172	171	222	193	93	194	299	586
Bortfall, antal	65	10	20	22	33	19	21	35	75
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Psykisk hälsa totalt i livet

Tabell 2.41 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och upplevelse av allvarlig depression någonsin i livet

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ej upplevt depression	48	33	46	37	49	45	47	41	44
Upplevt depression	52	67	54	63	51	55	53	59	56
Procentbas, antal	423	176	179	225	195	94	203	302	599
Bortfall, antal	56	6	12	19	31	18	12	32	62
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.42 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och upplevelse av allvarlig ångest eller allvarligt spänningstillstånd någonsin i livet

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ej upplevt ångest	40	27	34	29	46	41	37	34	36
Upplevt ångest	60	73	66	71	54	59	63	66	64
Procentbas, antal	423	176	178	225	196	95	200	304	599
Bortfall, antal	56	6	13	19	30	17	15	30	62
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.43 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och upplevelse av svårigheter att förstå, minnas eller koncentrera sig någonsin i livet

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ej upplevt svårigheter att minnas etc	51	49	39	45	67	49	50	52	51
Upplevt svårigheter att minnas etc	49	51	61	55	33	51	50	48	49
Procentbas, antal	419	176	177	225	193	94	200	301	595
Bortfall, antal	60	6	14	19	33	18	15	33	66
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.44 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och upplevelse av hallucinationer någonsin i livet

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ej upplevt hallucinationer	70	73	67	65	82	75	72	69	71
Upplevt hallucinationer	30	27	33	35	18	25	28	31	29
Procentbas, antal	420	177	178	226	193	94	200	303	597
Bortfall, antal	59	5	13	18	33	18	15	31	64
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.45 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och upplevda svårigheter att kontrollera våldsamt beteende någonsin i livet

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ej upplevt svårigheter att kontrollera våldsamt beteende	59	64	41	57	83	61	59	62	61
Upplevt svårigheter att kontrollera våldsamt beteende	41	36	59	43	17	39	41	38	39
Procentbas, antal	417	177	179	222	193	94	196	304	594
Bortfall, antal	62	5	12	22	33	18	19	30	67
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.46 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och om de ordinerats läkemedel för något känslomässigt eller psykologiskt problem någonsin i livet

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ej ordinerats läkemedel	55	43	55	45	57	56	54	49	52
Ordinerats läkemedel	45	57	45	55	43	44	46	51	48
Procentbas, antal	422	176	178	227	193	94	201	303	598
Bortfall, antal	57	6	13	17	33	18	14	31	63
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.47 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och förekomst av allvarligt menade självmordstankar någonsin i livet

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ej haft allvarligt menade självmordstankar	62	58	59	53	71	47	67	61	60
Haft allvarligt menade självmordstankar	38	42	41	47	29	53	33	39	40
Procentbas, antal	419	176	179	222	194	94	199	302	595
Bortfall, antal	60	6	12	22	32	18	16	32	66
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Tabell 2.48 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och självmordsförsök någonsin i livet

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ej försökt att begå självmord	71	59	67	60	76	62	72	66	67
Försökt att begå självmord	29	41	33	40	24	38	28	34	33
Procentbas, antal	419	177	180	222	194	93	199	304	596
Bortfall, antal	60	5	11	22	32	19	16	30	65
Totalt, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

Kriminalitet

Tabell 2.49 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och om de någonsin dömts för brott samt brottsföljd

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Dömd för brott men ej till fängelse*	28	38	50	23	23	24	36	30	31
Dömd till fängelse mindre än ett år*	29	15	19	30	25	35	22	24	25
Dömd till fängelse mer än ett år*	23	2	14	26	11	15	21	16	17
Procentbas, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

* Avser sammanlagd tid, inklusive rättspsykiatrisk vård.

Tabell 2.50 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och andel som någonsin dömts för olika brott*.

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Våldsbrott	39	15	46	38	15	31	34	32	32
Tillgreppsbrott	47	23	57	48	19	30	53	36	40
Rattonykterhet	46	20	27	48	38	46	37	37	39
Trafikbrott	32	8	36	30	12	19	35	22	26
Bedrägeribrott	21	9	18	25	10	15	21	16	18
Narkotikabrott	42	25	65	41	10	20	50	35	37
Övriga brott	25	16	34	23	12	22	28	19	22
Procentbas, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

* Observera att en klient kan förekomma inom flera brottskategorier.

Behov av hjälp/stöd

Önskemål om stöd och hjälp vid enheten

Tabell 2.51 Intervjuade klienter efter kön, ålder och intagningsgrund och önskemål om stöd och hjälp med något problem vid enheten

	Kön		Ålder			Intagningsgrund			Totalt
	Män	Kvinnor	Under 30 år	30 till 44 år	45 år och äldre	Frivillig	4 § LVM	13 § LVM	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Relationsproblem*	44	60	59	56	32	40	51	50	49
Sociala problem*	63	65	76	73	43	53	73	61	64
Fysisk hälsa	33	41	35	40	32	34	38	34	36
Psykisk hälsa	36	52	40	49	30	40	40	40	40
Juridiska problem	12	7	17	13	3	10	12	10	11
Missbruk	71	77	74	80	62	72	76	70	72
Procentbas, antal	479	182	191	244	226	112	215	334	661

*Inbegriper relationer till mor, far, syskon, nuvarande och före detta maka/make, egna barn och vänner/bekanta.

*Utbildning, arbete, ekonomi, boende eller fritid.

Bilaga 3

Tabell 3.1 Beskrivning av LVM-institutioner år 2000 ¹

Institution	Platsantal	Platstyper	Kön	Ålder	Vårdbehov	Drogtyper
Frösö behandlingshem	20	Både öppna och låsta	Båda könen	Alla åldrar	Väldsamma och psykiskt störda	Alla drogtyper
Renforsens behandlingshem	25	Både öppna och låsta	Båda könen	Alla åldrar	Allmänt vårdbehov	Alla drogtyper
Behandlingshemmet Runnagården	36	Både öppna och låsta	Kvinnor	Alla åldrar	Väldsamma och psykiskt störda	Alla drogtyper
Behandlingshemmet Rällsögården	24	Både öppna och låsta	Män	Alla åldrar	Allmänt vårdbehov	Alla drogtyper
Behandlingshemmet Älvgården	24	Både öppna och låsta	Män	Alla åldrar	Omvårdnad	All drogtyper
Ekebylunds behandlingshem	24	Både öppna och låsta	Kvinnor	Alla åldrar	Omvårdnad	Alkohol, inkl blandmissbruk
Hornö LVM-hem	29	Både öppna och låsta	Män	Alla åldrar	Psykiskt störda	Alla drogtyper
Håkanstorps behandlingshem ²	14	Både öppna och låsta	Män	Yngre	Allmänt vårdbehov	Narkotika, inkl blandmissbruk
LVM-hemmet Rebecka	14	Enbart låsta	Kvinnor	Yngre	Psykiskt störda	Narkotika, inkl blandmissbruk
Östfora behandlingshem	32	Enbart öppna	Män	Äldre	Omvårdnad	Alla drogtyper
Gudhemsgården	25	Både öppna och låsta	Män	Alla åldrar	Väldsamma och psykiskt störda	Alla drogtyper
Fortunagården	16	Både öppna och låsta	Kvinnor	Alla åldrar	Allmänt vårdbehov	Alla drogtyper
Hessleby behandlingshem	35	Både öppna och låsta	Män	Alla åldrar	Psykiskt störda	Alla drogtyper
Karlsvik LVM-hem	20	Både öppna och låsta	Män	Äldre	Allmänt vårdbehov	Alkohol, inkl blandmissbruk
LVM-hemmet Lunden	12	Enbart låsta	Kvinnor	Yngre	Psykiskt störda	Narkotika, inkl blandmissbruk

*Tabell 3.2a Platser och faktiska placeringar under år 2000 efter institutionernas differentieringsgrund
Kön*

	Placeringar %	Platser %
Män	61	58
Kvinnor	25	29
Båda könen	14	13
Procentbas, antal	970	350

*Tabell 3.2b Platser och faktiska placeringar under år 2000 efter institutionernas differentieringsgrund
Vårdbehov*

	Placeringar %	Platser %
Psyiskt störda	26	26
Våldsamma och psykiskt störda	23	23
Omvårdnad	21	23
Allmänt vårdbehov	30	28
Procentbas, antal	970	350

*Tabell 3.2c Platser och faktiska placeringar under år 2000 efter institutionernas differentieringsgrund
Drogtyp*

	Placeringar %	Platser %
Alkohol, inklusive blandmissbruk	18	13
Narkotika, inklusive blandmissbruk	9	11
Alla drogtyp	73	76
Procentbas, antal	970	350

I tabellerna 3.3–3.25 anges klientsammansättningen när institutionerna har grupperats enligt de i tabell 3.1 angivna differentieringsprinciperna, Kön, Vårdbehov och Drogtyp.

Differentieringsgrund Kön

Tabell 3.3 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Kön och ålder

	Män	Kvinnor	Båda könen	Totalt
	%	%	%	%
Under 30 år	26	30	21	26
30 till 44 år	36	39	42	38
45 år och över	38	31	37	36
Procentbas, antal	590	239	141	970

Tabell 3.4 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Kön och intagningsgrund

	Män	Kvinnor	Båda könen	Totalt
	%	%	%	%
Frivillig	22	10	38	21
4 § LVM	30	32	17	29
13 § LVM	48	58	45	50
Procentbas, antal	590	239	141	970

Tabell 3.5 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Kön och huvudsaklig boendeform de senaste 30 dagarna

	Män	Kvinnor	Båda könen	Totalt
	%	%	%	%
Egen bostad	48	56	59	52
Annat boende	30	28	26	29
Bostadslös	22	16	15	19
Procentbas, antal	520	228	135	883
Bortfall, antal	70	11	6	87
Totalt, antal	590	239	141	970

Tabell 3.6 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Kön och levnadsform de senaste 30 dagarna

	Män	Kvinnor	Båda könen	Totalt
	%	%	%	%
Ensam	75	51	74	69
Ensam med barn	1	3	1	1
Samlevande	8	27	13	14
Samlevande med barn	5	6	6	5
Samlevande med förälder/annan	11	13	6	11
Procentbas, antal	520	230	135	885
Bortfall, antal	70	9	6	85
Totalt, antal	590	239	141	970

Tabell 3.7 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Kön och huvudsaklig försörjning de senaste 30 dagarna

	Män	Kvinnor	Båda könen	Totalt
	%	%	%	%
Lön eller a-kassa	11	7	16	11
Sjukpenning	14	14	22	15
Förtidspension eller sjukbidrag	30	29	31	30
Ålderspension	4	1	1	2
Socialbidrag eller anhöriga	30	38	24	31
Annat	11	11	6	11
Procentbas, antal	513	228	134	875
Bortfall, antal	77	11	7	95
Totalt, antal	590	239	141	970

Tabell 3.8 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Kön och inskrivningsorsak

	Män	Kvinnor	Båda könen	Totalt
	%	%	%	%
Enbart alkohol	43	42	51	44
Enbart narkotika	14	15	15	14
Enbart läkemedel	1	1	0	1
Alkohol och narkotika	6	9	10	7
Alkohol och läkemedel	4	7	5	5
Narkotika och läkemedel	12	20	7	14
Alkohol, narkotika och läkemedel	10	4	6	8
Lösningsmedel, inklusive kombinationer	3	1	3	2
Dopingmedel, inklusive kombinationer	7	1	3	5
Procentbas, antal	518	230	138	886
Bortfall, antal	72	9	3	84
Totalt, antal	590	239	141	970

Tabell 3.9 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Kön och vård inom psykiatri

	Män	Kvinnor	Båda könen	Totalt
	%	%	%	%
Ej vårdad inom psykiatri	61	46	50	55
Vårdad inom psykiatri	39	54	50	45
Procentbas, antal	380	166	100	646
Bortfall, antal	210	73	41	324
Totalt, antal	590	239	141	970

Se läsanvisning sidan 69.

Differentieringsgrund Vårdbehov

Tabell 3.10 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Vårdbehov och ålder

	Psykiskt störda	Våldsamma och psykiskt störda	Omvårdnad	Allmänt vårdbehov	Totalt
	%	%	%	%	%
Under 30 år	46	25	12	20	26
30 till 44 år	36	40	36	39	38
45 år och över	18	35	52	41	36
Procentbas, antal	253	220	206	291	970

Tabell 3.11 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Vårdbehov och kön

	Psykiskt störda	Våldsamma och psykiskt störda	Omvårdnad	Allmänt vårdbehov	Totalt
	%	%	%	%	%
Män	78	73	51	82	72
Kvinnor	22	27	49	18	28
Procentbas, antal	253	220	206	291	970

Tabell 3.12 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Vårdbehov och intagningsgrund

	Psykiskt störda	Våldsamma och psykiskt störda	Omvårdnad	Allmänt vårdbehov	Totalt
	%	%	%	%	%
Frivillig	8	11	25	38	21
4 § LVM	40	32	22	20	29
13 § LVM	52	57	53	42	50
Procentbas, antal	253	220	206	291	970

Tabell 3.13 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Vårdbehov och huvudsaklig boendeform de senaste 30 dagarna

	Psykiskt störda	Väldsamma och psykiskt störda	Omvårdnad	Allmänt vårdbehov	Totalt
	%	%	%	%	%
Egen bostad	41	53	53	61	52
Annat boende	39	30	20	25	29
Bostadslös	20	17	27	14	19
Procentbas, antal	240	201	189	253	883
Bortfall, antal	13	19	17	38	87
Totalt, antal	253	220	206	291	970

Tabell 3.14 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Vårdbehov och levnadsform de senaste 30 dagarna

	Psykiskt störda	Väldsamma och psykiskt störda	Omvårdnad	Allmänt vårdbehov	Totalt
	%	%	%	%	%
Ensam	61	70	69	73	68
Ensam med barn	1	1	2	1	2
Samlevande	13	14	17	12	14
Samlevande med barn	4	8	6	4	5
Samlevande med förälder/annan	21	7	6	10	11
Procentbas, antal	241	202	189	253	885
Bortfall, antal	12	18	17	38	85
Totalt, antal	253	220	206	291	970

Tabell 3.15 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Vårdbehov och huvudsaklig försörjning de senaste 30 dagarna

	Psykiskt störda	Väldsamma och psykiskt störda	Omvårdnad	Allmänt vårdbehov	Totalt
	%	%	%	%	%
Lön och a-kassa	7	9	9	17	11
Sjukpenning	6	19	12	22	15
Förtidspension och sjukbidrag	22	33	42	25	30
Ålderspension	1	2	4	4	3
Socialbidrag eller anhöriga	47	29	25	23	31
Annat	17	8	8	9	10
Procentbas, antal	239	201	184	251	875
Bortfall, antal	14	19	22	40	95
Totalt, antal	253	220	206	291	970

Tabell 3.16 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Vårdbehov och inskrivningsorsak

	Psykiskt störda	Väldsamma och psykiskt störda	Omvårdnad	Allmänt vårdbehov	Totalt
	%	%	%	%	%
Enbart alkohol	21	39	61	57	44
Enbart narkotika	24	15	7	10	14
Enbart läkemedel	1	1	1	2	1
Alkohol och narkotika	5	13	6	6	7
Alkohol och läkemedel	6	5	5	4	5
Narkotika och läkemedel	29	13	7	5	14
Alkohol, narkotika och läkemedel	11	8	9	3	8
Lösningssmedel, inklusive kombinationer	2	3	3	1	2
Dopingmedel, inklusive kombinationer	1	3	1	12	5
Procentbas, antal	241	202	189	254	886
Bortfall, antal	12	18	17	37	84
Totalt, antal	253	220	206	291	970

Tabell 3.17 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Vårdbehov och vård inom psykiatri

	Psykiskt störda	Väldsamma och psykiskt störda	Omvårdnad	Allmänt vårdbehov	Totalt
	%	%	%	%	%
Ej tidigare vård inom psykiatri	59	50	61	53	55
Tidigare vård inom psykiatri	41	50	39	47	45
Procentbas, antal	188	155	115	188	646
Bortfall, antal	65	65	91	103	324
Totalt, antal	253	220	206	291	970

Se läsanvisning sidan 69.

Differentieringsgrund Drogtyp

Tabell 3.18 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Drogtyp och ålder

	Alkohol inklusive blandmissbruk	Narkotika inklusive blandmissbruk	Alla drogtyper	Totalt
	%	%	%	%
Under 30 år	8	87	23	26
30 till 44 år	39	12	41	38
45 år och äldre	53	1	36	36
Procentbas, antal	171	91	708	970

Tabell 3.19 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Drogtyp och kön

	Alkohol inklusive blandmissbruk	Narkotika inklusive blandmissbruk	Alla drogtyper	Totalt
	%	%	%	%
Män	41	38	84	72
Kvinnor	59	62	16	28
Procentbas, antal	171	91	708	970

Tabell 3.20 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Drogtyp och intagningsgrund

	Alkohol inklusive blandmissbruk	Narkotika inklusive blandmissbruk	Alla drogtyper	Totalt
	%	%	%	%
Frivillig	22	5	23	21
4 § LVM	18	30	31	29
13 § LVM	60	65	46	50
Procentbas, antal	171	91	708	970

Tabell 3.21 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Drogtyp och huvudsaklig boendeform de senaste 30 dagarna

	Alkohol inklusive blandmissbruk	Narkotika inklusive blandmissbruk	Alla drogtyper	Totalt
	%	%	%	%
Egen bostad	70	34	50	52
Annat boende	13	55	30	29
Bostadslös	17	11	20	19
Procentbas, antal	146	73	664	883
Bortfall, antal	25	18	44	87
Totalt, antal	171	91	708	970

Tabell 3.22 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Drogtyp och levnadsform de senaste 30 dagarna

	Alkohol inklusive blandmissbruk	Narkotika inklusive blandmissbruk	Alla drogtyper	Totalt
	%	%	%	%
Ensam	67	42	72	69
Ensam med barn	3	1	1	1
Samlevande	23	19	11	14
Samlevande med barn	4	4	6	5
Samlevande med förälder/annan	3	34	10	11
Procentbas, antal	146	74	665	885
Bortfall, antal	25	17	43	85
Totalt, antal	171	91	708	970

Tabell 3.23 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Drogtyp och huvudsaklig försörjning de senaste 30 dagarna

	Alkohol inklusive blandmissbruk	Narkotika inklusive blandmissbruk	Alla drogtyper	Totalt
	%	%	%	%
Lön och a-kassa	14	8	10	10
Sjukpenning	19	6	15	15
Förtidspension och sjukbidrag	42	3	30	30
Ålderspension	4	1	3	3
Socialbidrag eller anhöriga	15	66	31	31
Annat	6	16	11	11
Procentbas, antal	144	73	658	875
Bortfall, antal	27	18	50	95
Totalt, antal	171	91	708	970

Tabell 3.24 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Drogtyp och inskrivningsorsak

	Alkohol inklusive blandmissbruk	Narkotika inklusive blandmissbruk	Alla drogtyper	Totalt
	%	%	%	%
Enbart alkohol	71	7	42	44
Enbart narkotika	3	32	15	14
Enbart läkemedel	0	0	1	1
Alkohol och narkotika	5	1	8	7
Alkohol och läkemedel	9	4	4	5
Narkotika och läkemedel	5	50	12	14
Alkohol, narkotika och läkemedel	6	4	9	8
Lösningssmedel, inklusive kombinationer	1	2	3	2
Dopingmedel, inklusive kombinationer	0	0	6	5
Procentbas, antal	145	74	667	886
Bortfall	26	17	41	84
Totalt, antal	171	91	708	970

Tabell 3.25 Inskrivna klienter efter institutionernas differentieringsgrund Drogtyp och vård inom psykiatri

	Alkohol inklusive blandmissbruk	Narkotika inklusive blandmissbruk	Alla drogtyper	Totalt
	%	%	%	%
Ej vårdad inom psykiatri	53	49	56	55
Vårdad inom psykiatri	47	51	44	45
Procentbas, antal	58	55	533	646
Bortfall, antal	113	36	175	324
Totalt, antal	171	91	708	970

Tidigare utgivna rapporter i serien "SiS följer upp och utvecklar"

- 1/98 Rällsögården. 40 års verksamhet vid ett behandlingshem för vuxna missbrukare. (Kerstin Möller, Arne Gerdner, Anita Oscarsson)
- 2/98 Bli sedd, välja väg och förändras. Utvärdering av utredningsarbetet vid Villa Ljungbacken – en ungdomsinstitution inom SiS.
(Göran Sandell, Jeanette Olsson)
- 3/98 Årsrapport DOK 96. Personer inskrivna vid LVM-institutioner under 1996 – bakgrund, livssituation och vårdbehov.
- 1/99 Årsrapport DOK 97. Personer inskrivna vid LVM-institutioner under 1997 – bakgrund, livssituation och vårdbehov.
- 2/99 Med familjen för förändring. Institutionsbaserat familjearbete.
(Martha Kesthely)
- 3/99 Klockbacka – en välintegrerad akutinstitution. (Gurli Fyhr)
- 4/99 Behandling av adopterade barn på särskilt ungdomshem. Förslag till en behandlingsmodell. (Jan-Åke Eriksson, Inger Sundqvist)
- 5/99 Ett år efter utskrivning – vad hände sen? En uppföljning av 31 LVM-klienter och deras situation ett år efter utskrivning.
(Håkan Larsson, Märta Ollus)
- 6/99 Beroende av droger – utsatt för övergrepp? Intervju- och enkätundersökning av drogberoende män på Rällsögården 1998. (Anders Nyman)
- 1/00 Årsrapport ADAD 97. Ungdomar som skrivits in på särskilda ungdomshem under 1997 – bakgrund, livssituation och behandlingsbehov.
- 2/00 Årsrapport DOK 98. Personer inskrivna vid LVM-institutioner under 1998 – bakgrund, livssituation och vårdbehov.
- 3/00 Utfall och kvalitet inom LVM-vården. Uppföljning av Lunden och Älvgården. (Arne Gerdner)
- 4/00 Årsrapport DOK 99. Personer inskrivna vid LVM-institutioner under 1999 – bakgrund, livssituation och vårdbehov.
- 5/00 Tiden på Älvan och ett år efter ... 25 pojkars syn på vistelsen samt uppföljning ett år efter utskrivning. (Anna Michanek, Marianne Kristiansson, Rose-Marie Westermarck, Bella Machado)
- 1/01 Årsrapport ADAD 98. Ungdomar som skrivits in på särskilda ungdomshem under 1998 – bakgrund, livssituation och behandlingsbehov.
- 2/01 Flickan och hästen. Bilder från ett hem för särskild tillsyn. (Sven Forsling)

